PERSPECTIEF

Een Geert is nog geen Pim

Wilders lijkt Fortuyns opvolger, maar hun programma's verschillen nogal.

6

Besparen op uw energiekosten?

Schrijf u nu vrijblijvend in voor een **vast** contract van **één** jaar voor **groene elektriciteit** en **gas**.

Schrijf u in en bespaar tot 20%

Kijk snel op pagina 5

OBJECTIEF ADVIES WAT NU DE BESTE GSM-DEAL IS VOOR U

ZIE PAGINA 7 VOOR MEER INFO

Zetel? De Dale geeft antwoord op pagina 18

5 Dinsdag Mei 2009

De Pers

Dagblad

WWW.DEPERS.NL

GRATIS, MAAR NIET GOEDKOOP

Veiligheid 'Kennelijk eerst ramp nodig'

Scholen niet brandveilig

De **brandveiligheid** op scholen laat te wensen over: sporadische controles en **dichte nooddeuren**.

Pieter Sabel
AMSTERDAM
•••

Het is slecht gesteld met de brandveiligheid van Nederlandse scholen in het primair en voortgezet onderwijs. Voorzieningen als een goed functionerend brandalarm en een ontruimingsplan zijn soms afwezig, nooddeuren gaan op slot of worden gebarricadeerd omdat ze anders constant opengemaakt zouden worden door baldadige leerlingen. Controles worden in veel gevallen sporadisch gedaan en het antwoord op de vraag over wie aan te spreken is op de naleving van welke regels verdrinkt in ambtelijk getouwtrek over verantwoordelijkheden en handhaving.

Hoogleraar veiligheid en rampenbestrijding Ben Ale: 'Kennelijk is er eerst een grote brand waarbij slachtoffers vallen nodig, voordat de voorschriften worden nageleefd zoals het zou moeten. Brandveiligheid is voor veel scholen geen prioriteit, terwijl je er niet aan moet denken wat er kan gebeuren als er wel brand uitbreekt.'

Voorschriften voor brandveiligheid zijn er uiteraard wel. Sinds 1 november 2008 moeten gebouwen in Nederland voldoen aan het Besluit brandveilig gebruik gebouwen, kortweg Gebruiksbesluit. Het invoeren van dat besluit is een rechtstreeks gevolg van het drama in café 't Hemeltje in Volendam in 2001 en de brand in het cellencomplex in Schiphol-Oost van 2005. Het Gebruiksbesluit moest doden door nalatigheid voorkomen, en bureaucratie tegengaan door landelijke, uniforme regels.

> **'Je moet er niet aan denken wat er kan gebeuren als er wel brand uitbreekt.'**

Brandpreventiespecialist Ton Broeders van Centraal Beheer Achmea – de grootste verzekeraar van gemeentelijke scholen in Nederland: 'Scholen, zowel nieuwbouw als bestaande gebouwen, zijn slecht beveiligd tegen brand. Honderden leerlingen in paniek op een eerste etage krijg je niet snel naar beneden over twee smalle trappen, als ze niet weten waar ze naartoe moeten of als de nooddeuren op slot zitten.'

Lees verder op pagina 3

Rotondekunst? Slopen die boel, denkt Nederland

Bijna elk dorp en elke stad heeft ze: véél te dure, volstrekt onduidelijke en vaak foeilelijke kunstwerken op rotondes. Steeds vaker blijft het niet bij ergernis alleen.

Lees meer op pagina 2

EERST

NL stapelgek op LinkedIn

Het is in feite niets meer dan een bak visitekaartjes op internet. Je kunt je profiel niet pimpen, je kunt niet chatten. Toch is de sociale netwerksite LinkedIn nergens ter wereld zo populair als in Nederland. Het afgelopen half jaar nam het aantal gebruikers met 70 procent toe tot 1,1 miljoen.

Lees meer op pagina 3

WERELD

Karzai wil blijven

Wie krijgt de Afghaanse president nog weg?

5

IN BUSINESS

'Ze willen zich goed voelen over zichzelf.'

Vader en zoon Chadha denken de jonge hipsters van nu door en door te kennen. Pagina 8.

LITERATUURPRIJS

Vuijsje wint Gouden Uil

De Pers-journalist Robert Vuijsje heeft de Gouden Uil gewonnen. Hij kreeg de Belgische literatuurprijs, die gisteravond werd uitgereikt in het stadhuis van Antwerpen, voor zijn debuutroman *Alleen maar nette mensen*. De bestseller van Vuijsje is ook genomineerd voor de Libris Literatuurprijs, waarvan de winnaar op 11 mei bekend wordt gemaakt.

'Het Draaiend Huis' in Tilburg. Kosten: 400.000 euro. ANP

'Het Goud van Lopik', hier nog in goede staat.

Rotondekunst Foeilelijk, onduidelijk, duur

'Als het zo veel kost, roep je de ellende over je af'

Een ufo is er nog niet geland op de rotonde in Houten. HOLLANDSE HOOGTE

Kunstwerken op rotondes hebben het zwaar. Steeds vaker blijft het niet bij erover klagen. Bekladding en vernieling komen geregeld voor.

Iwan Tol
AMSTERDAM

•••

Het leek de ontwerpers zo'n leuk idee: laat twaalf ondernemers uit de buurt een klein kunstwerkje maken, stop al die kunst onder de grond, zet er een grote gouden pijl boven en klaar is het rotondekunstwerk 'Het Goud van Lopik'.

De inwoners van het Utrechtse dorp vonden dat 85.000 euro kostende idee wat minder leuk: véél te duur en nog onzichtbaar ook. Een reeks van incidenten was het gevolg: eerst alleen nog graffiti op het kunstwerk. Daarna werden er Teletubbies in compromitterende houding tegen aan gezet. Maar vervolgens begonnen de vernielingen aan de grote, gele pijl op de rotonde en uiteindelijk reed een auto het kunstwerk definitief aan gruzelementen.

De vernielingen in Lopik staan niet op zichzelf. Bijna elk dorp en elke stad heeft ze wel: die foeilelijke, onduidelijke en vooral dure kunstwerken op rotondes. Niet zelden wordt het kunstvoorwerp beklad of zelfs vernield. Verspilling van gemeenschapsgeld, luidt de vaak gehoorde klacht.

En steeds vaker blijft het niet bij klagen. Neem de krakers die onlangs op de Hasseltrotonde in Tilburg bezit namen van 'Het Draaiend Huis' van kunstenaar John Körmeling. Of de vandalen die vorige week in Oudenbosch het rotondekunstwerk 'De Stoet' (zestien silhouetten, die karakteristiek zijn voor het Brabantse dorp, zoals figuren van het verenigingsleven) met witte verf bekladden.

Ufo-rotonde

En wat te denken van Houten, waar op een rotonde die het dorp met de A27 verbindt een ufo-platform werd gebouwd. Een ufo is er nog niet geland; wel werd het bouwwerk verscheidene keren vernield. Een omgekeerde ijzeren piramide op 't Goylaan in Utrecht onderging hetzelfde lot. En nu is 'Het Goud van Lopik' dus een permanent doelwit van vandalen geworden.

Toen het rotondekunstwerk in februari van dit jaar werd onthuld, voelden de ontwerpers Erik Kessels en Hans Aarsman al nattigheid. 'Het was niet zo dat er bij de presentatie een klaterend applaus losbarstte,' merkt Kessels fijntjes op.

Het was zijn idee om de modellen die twaalf ondernemers van het aanpalende industrieterrein De Copen tijdens twee workshops hadden ontworpen in bladgoud te gieten en in een koker onder de grond te stoppen. 'Want laten we eerlijk zijn: rotondekunst is vaak gemaakt om niet op te vallen', zegt Kessels. 'Dan denk je: waar gaat dit over? Zo'n pilaar die op een rotonde is geplant en waar niemand iets van snapt. Dat wij ons kunstwerk onzichtbaar hebben gemaakt, is daar een knipoog naar.'

> **'Het Goud van Lopik' is een permanent doelwit van vandalen.**

Bij de krakersactie in Tilburg richtte het protest zich op de kosten van het kunstwerk (400.000 euro). Een onzinnige uiting van kunst, vonden de krakers. In Lopik lijkt hetzelfde aan de hand. 'Toen ik in de krant las dat het kunstwerk 85.000 euro had gekost, dacht ik ook: had ik hier wel aan moeten meewerken?', zegt Janny Lekkerkerker, een van de ondernemers die de ondergrondse modellen ontwierp. 'Als het zo veel geld kost, roep je de ellende als het ware over je af.'

De bestuurder van de auto die dwars over de rotonde heenreed, heeft zich inmiddels gemeld bij de politie. Hij zou in slaap zijn gevallen achter het stuur. De provincie Utrecht breekt zich als opdrachtgever nu over de vraag of 'Het goud van Lopik' opnieuw moet worden hersteld.

Woordvoerster Elz Mooij: 'Een tegenstatement afgeven mag. Daar is kunst voor, dat moet emoties oproepen. Maar deze vorm van vandalisme gaat wel erg ver. Maar ja, moet je daar voor buigen?'

Ellende

Volgens Mooij is de beeldvorming rondom 'Het Goud van Lopik' debet aan 'alle ellende' rondom het bouwwerk. 'Die 85.000 behelst het hele bedrag voor het klaarmaken van de rotonde; van het storten van de aarde tot de bestrating eromheen. Het kunstwerk op zich is slechts een klein onderdeel van die 85.000 euro. Maar zo heeft het niet in de krant gestaan. Mensen lezen: 85.000 euro. Dat is een hoop geld, ja. Daar hoeft het niets eens een economische crisis voor te zijn.'

Kernwapens

VS 'BEZORGD' OM PAKISTAN

De Verenigde Staten maken zich in toenemende mate zorgen over de veiligheid van het Pakistaanse nucleair arsenaal. Dat meldde de *New York Times* gisteren op gezag van bronnen binnen de regering. Die is gealarmeerd door de recente aanvallen van de taliban in Buner, een regio op amper 100 kilometer van Islamabad. Niet ver daarvandaan zijn de kernwapens gestationeerd.

Polen

BEWUST NAAR AUSCHWITZ

Polen wil gevangenen naar het voormalige concentratiekamp Auschwitz sturen in het kader van hun resocialisatie. Het gaat om een door het landelijke gevangenisbestuur geplande shocktherapie, meldt de Poolse krant *Gazeta Wyborcza*. De gevangenen moeten zich ervan bewust worden waar kwaad toe kan leiden, aldus een woordvoerder van het gevangenisbestuur.

Rusland

LIEVER GEEN SEKS MEER

De recessie is doorgedrongen tot de Russische seksindustrie. Behalve dat de prijzen veelal gezakt zijn, willen veel Russen liever met een prostituee praten dan seks hebben. In financieel barre tijden zakt het libido door stress. Volgens prostituees in Moskou praten hun klanten het liefst over hun werk. Alleen de vrouwen in de buurt van het Kremlin merken niets van de crisis.

REUTERS

LANGE POTEN

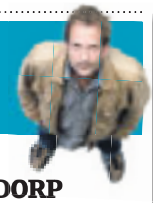

•••

PETER MIDDENDORP

Geen column vandaag. Peter Middendorp is deze week met reces.

Peter Middendorp doet als schrijver/columnist dagelijks verslag van zijn belevenissen in Den Haag.

Beleggingsfraude

AFM JAAGT OP FRAUDEURS

De toezichthouder Autoriteit Financiele Markten (AFM) is in Nederland omvangrijke beleggingsfraudes op het spoor. De instantie onderzoekt tien instellingen en treedt op korte termijn naar buiten met de eerste fraudezaken ter grootte van tientallen miljoenen euro's. Dat zei Marcus Wagemakers, hoofd afdeling integriteit van de AFM, gisteren tegen het ANP.

Het gaat om fraude in de vorm van piramidespellen zoals in de Amerikaanse Madoff-zaak. Daarbij werd geld van nieuwe beleggers gebruikt om eerdere instappers terug te betalen. De constructie stortte ineen toen nieuwe klanten mede als gevolg van de beurscrisis uitbleven. Beleggers verloren tientallen miljarden. De twee grootste Nederlandse zaken hebben volgens Wagemakers een omvang van 110 miljoen euro.

De instantie krijgt door de crisis meer meldingen van fraude binnen dan voorheen, zegt de AFM-onderzoeker. Het aantal tips is begin dit jaar verdubbeld tot zo'n zestig per week.

Argus AD plaatst verkeerde foto van Karst T.

Vriendjes

De Zuid-Koreaanse marine heeft een Noord-Koreaans schip behoed voor een aanval door Somalische piraten.

Kwijt

Nederlanders zijn goed in het verliezen van hun usb-sticks. Consumenten bezitten er gemiddeld 4 waarvan ze er 1 kwijtraken.

'Ik weet niet waar Osama is!'

Franse militairen trainden gisteren voor een komende Afghanistan-missie in de Franse Alpen nabij Briançon. Om de training zo realistisch mogelijk te maken was een aantal militairen in de verkleedkist gedoken. Het resultaat is een angstwekkende gelijkenis met de echte taliban-strijders, die nog altijd niet zijn verslagen. FOTO: REUTERS

Brandveiligheid Getouwtrek scholen en gemeenten

Steeds wijzen naar de ander

Vervolg van pagina 1

De statistieken zijn weliswaar gunstig: geruststellend weinig scholen vliegen overdag in brand tijdens de lessen. Neemt niet weg dat een school er wel op voorbereid zou moeten zijn – scholen branden veel vaker af door bijvoorbeeld brandstichting dan woonhuizen.

Theo Hek, directeur van een bedrijf dat een keurmerk voor veilige scholen ontwierp: 'Ik heb meegemaakt dat het materiaal rondom een deur dat er voor moet zorgen dat die deur brandvertragend moet werken, vervangen was door triplex. Dat was handiger bij het installeren van de cv-leidingen.'

Reden voor de nalatigheid is het getouwtrek over wie nu verantwoordelijk is voor het naleven van de voorschriften. In de meeste gevallen is de gemeente de eigenaar van het pand, en daardoor verantwoordelijk als huisbaas. Onder het Gebruiksbesluit is het schoolbestuur verantwoordelijk als gebruiker, met een meldingsplicht bij de gemeente als er iets mis is. Dat betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor een brandveilige situatie, de school om er voor te zorgen dat die situatie zo blijft.

> **'Het probleem geldt helaas voor meer gebouwen dan alleen scholen.'**

In de praktijk verdwijnen daarmee veel controles door de gemeente op brandveiligheid, zoals dat voor 1 november vorig jaar veelal jaarlijks gebeurde, omdat schoolbesturen nu zelf verantwoordelijk zijn voor het melden van gevaren. Volgens deskundigen wijst het schoolbestuur naar de gemeente als het gaat om handhaving van de regels, en andersom. Want, om het nog ingewikkelder te maken, het schoolhoofd en docenten zijn in de praktijk gebruiker van het pand, maar het schoolbestuur is formeel verantwoordelijk voor de brandveiligheidsvoorzieningen. In de gevallen waar de brandweer wel komt controleren, wordt die niet bepaald hartelijk ontvangen. Want, vindt men, het gaat toch goed?

Hoogleraar Ben Ale: 'Na Volendam werd veel aandacht besteed aan veiligheid in de horeca, na de brand in Schiphol-Oost werden de gevangenissen onderzocht. Het probleem geldt helaas voor meer gebouwen dan alleen voor scholen. Maar zolang er geen ongeluk gebeurt, is er geen aandacht voor. Het is te hopen dat die er wel komt, voordat het een keer echt misgaat.'

Aanslag

FIETSEN ZIJN NIET GEPIKT

De politie in Apeldoorn is op zoek naar de eigenaren van vijftien fietsen die ze heeft meegenomen na de aanslag op Koninginnedag. Ze vermoedt dat de eigenaren denken dat de fietsen zijn gestolen. Ze stonden tijdens de aanslag bij monument De Naald. Na het politieonderzoek werden ze meegenomen naar het bureau. Enkele eigenaren deden al aangifte, maar de fietsen kunnen gewoon worden opgehaald.

Dobrodošli!
Kosovo roept gevluchte Serven op terug te keren naar hun vaderland.

LinkedIn Nergens zo populair als in NL

Wereldkampioen in LinkedInnen

Saai, lelijk en degelijk. Maar populair. LinkedIn **groeit enorm** in Nederland. Waarom juist hier?

Remco Tomesen
AMSTERDAM

Je kunt er je profiel niet pimpen en niet chatten. Niks geen gekke kleurtjes, niks geen foto's. Eigenlijk is LinkedIn voor de meeste Nederlanders niet meer dan een bak visitekaartjes op internet. Best wel 1.0 dus.

Toch is de zakelijke sociale netwerksite erg populair in Nederland. Geen land ter wereld waar naar verhouding (7 procent) zoveel mensen een LinkedIn-profiel hebben. En de site trekt steeds meer Nederlanders. Afgelopen half jaar nam het aantal Nederlandse gebruikers met 70 procent toe, blijkt uit de laatste cijfers van de Stichting Internetreclame.

Waarom er 1,1 miljoen Nederlanders op LinkedIn zitten? 'Wij zijn heel open en direct als volk', zegt Jacco Valkenburg, auteur van het boek *Recruitment via LinkedIn*. 'Als je een Italiaan belt, zegt hij eerst pronto. In Nederland noem je direct je naam.' Ander voorbeeld zijn overlijdensadvertenties. Valkenburg: 'Nederlanders zetten veel meer informatie over een overledene in zo'n advertentie dan je in de meeste andere landen ziet.'

Gezellig versus droog

Die openheid zie je niet alleen terug in de populariteit van LinkedIn. Driekwart van de Nederlanders heeft ergens op een sociaal netwerk een profiel, staat in gisteren gepubliceerd onderzoek van onderzoeksbureau Ruigrok. En ook niet al te verrassend: Hyves is met 7 miljoen Nederlandse leden de populairste netwerksite.

Hyves en LinkedIn zijn echter verschillende werelden. De gemiddelde leeftijd op LinkedIn ligt rond de 40, op Hyves is die 28. Hyves is voor de gezelligheid, LinkedIn 'voor de serieus'. 'LinkedIn is vergeleken met Hyves droog. Op het moment dat mensen er meer dan een fotootje op mogen zetten, verdwijnt het zakelijke karakter', zegt Gordon Lokenberg, specialist op het gebied van online recruitment bij Rise Consulting.

Buzz

LinkedIn slaat volgens Lokenberg mede zo aan in Nederland omdat we zoveel contact hebben met de VS, bakermat van LinkedIn, en land met de meeste gebruikers (zo'n 18 miljoen; 6,5 procent van de bevolking). 'In het begin zag je dat er in Nederland veel IT'ers op zaten. Toen volgden sales- en marketingmensen. En vervolgens ontdekten recruiters dat LinkedIn handig was.' Op een gegeven moment kon je volgens hem er bijna niet meer om heen. Was de *buzz* onweerstaanbaar. Waarom zou je naar een andere zakelijke sociale netwerksite gaan als vrijwel iedereen op LinkedIn zit?

Maar wat doen Nederlanders op LinkedIn? Valkenburg: 'Veel mensen weten niet wat ze er moeten.' En dat terwijl de site zo nuttig is volgens hem. 'Je kunt er nieuwe klanten werven, vragen stellen, een nieuwe baan zoeken.' Zeker 55-plussers kunnen profiteren, meent hij. 'Op die leeftijd is het kansloos om te solliciteren op Monsterboard. Je moet concurreren met jongeren. Via LinkedIn zijn veel verborgen vacatures te vinden.'

Toch lijkt het dat veel Nederlanders wel doorhebben dat LinkedIn ze een baan kan opleveren. In oktober zag je dat het aantal aanmeldingen en de activiteiten (profieltje oppoetsen) enorm toenamen. Volgens Valkenburg is de crisis de enige verklaring voor de enorme groei van LinkedIn in Nederland, het afgelopen half jaar. 'Mensen vrezen voor hun baan.'

Dagblad De Pers
Dinsdag 5 mei 2009

Ikea-terreur

Vrouw die aanslag meldde opgepakt

De vrouw achter het dreigtelefoontje over een aanslag op Ikea in Amsterdam is aangehouden.

Redactie binnenland
AMSTERDAM
•••

De nationale recherche heeft gisterochtend in Amsterdam een 48-jarige vrouw opgepakt, die op 11 maart vermoedelijk betrokken was bij een anoniem telefoontje over een dreigende terreuraanslag. Die zou een dag later plaatsvinden in Amsterdam-Zuidoost. Volgens het landelijk parket van het openbaar ministerie (OM) wordt ze verdacht van het doen van een valse bommelding en dreiging met een terroristisch misdrijf.

Naar aanleiding daarvan werden op 12 maart winkels van de Arena Boulevard en de vestiging van Ikea in Amsterdam-Zuidoost ontruimd. Een dag later konden de winkels pas weer open, nadat het politieonderzoek geen bevestiging van de dreiging had opgeleverd.

Uit nader onderzoek van de nationale recherche en de politie Amsterdam-Amstelland bleek dat het gewraakte telefoontje vanuit België kwam. Het is duidelijk geworden dat de verdachte op de bewuste 11 maart in Brussel verbleef. De vrouw wordt donderdag voorgeleid aan de rechter-commissaris in Rotterdam.

De politie hield in maart zeven verdachten aan in Amsterdam, maar die bleken achteraf niets met de dreiging te maken te hebben. De aanhoudingen veroorzaakten de nodige commotie, omdat de mannen excuses eisten van burgemeester Job Cohen van Amsterdam. Die kregen de verdachten niet, maar tijdens een bezoek aan Cohen in zijn ambtswoning gaf de burgemeester tekst en uitleg over de actie.

ANP

Daverend applaus voor de koningin

De Dodenherdenking op de Dam verliep gisteren net even anders dan normaal. Burgemeester Job Cohen memoreerde de dramatische gebeurtenissen in Apeldoorn door over de komst van de koningin te zeggen: 'Dit jaar in het bijzonder prijzen wij ons gelukkig met haar aanwezigheid.'

Daarna klonk een groot applaus. Op de Dam in Amsterdam waren de veiligheidsmaatregelen om begrijpelijke redenen verscherpt. Zo waren alle toegangswegen afgezet met politiebusjes in plaats van met dranghekken en had de politie extra bevoegdheden. FOTO: ROBIN UTRECHT/ANP

Diefstal

GEMUNT OP OUDE AUTO

Het aantal gestolen oude auto's is in acht jaar meer dan verdubbeld, van 237 in 2000 naar 596 het afgelopen jaar. Oorzaak is onder meer dat ze makkelijk zijn te stelen omdat een startonderbreker ontbreekt. Dat blijkt uit onderzoek van de Rijksdienst voor het Wegverkeer naar auto's van 21 jaar en ouder. Ook worden ze minder vaak teruggevonden. De meest gestolen oudjes zijn de Volkswagen Golf, Opel Kadett en Opel Corsa.

Farmaceutische industrie

BETALINGEN OPENBAAR

Farmaceutische bedrijven moeten van minister Ab Klink van Volksgezondheid alle betalingen aan artsen en wetenschappers openbaar maken. Dat is goed voor de patiënt. 'Transparantie biedt geneesmiddelfabrikanten de mogelijkheid te illustreren dat ze niet met duistere praktijken bezig zijn', aldus de minister. Klink voelt het meest voor een wettelijke regeling, maar eerst wil hij praten over zelfregulering.

Gerechtshof Voortaan kunnen burgers informatie opeisen over schietincidenten

Spion van Oranje mag getuigen horen

Een Kroatische spion mag leden van de Militaire Inlichtingendienst ondervragen. Voortaan kunnen we voor problemen met inlichtingendiensten naar de gewone rechter.

Arnold Karskens
DEN HAAG
•••

De beschikking van het gerechtshof in Den Haag is een unieke, met ingrijpende gevolgen. De Kroaat Robert Samija werkte tussen 1997 en 1999 als spion voor Nederlandse militairen van Stabilisation Force SFOR in de omgeving van Vitez, in Bosnië-Herzegovina. Hij peilde de stemming onder de bevolking en informeerde de Nederlanders over de verblijfplaats van oorlogsmisdadigers. Zijn werk was illegaal en toen hij werd ontmaskerd en geslagen door de Kroatische geheime dienst, is hem ondanks beloften geen bescherming geboden. Ook kreeg hij zijn maandelijkse honorarium van zo'n 2.000 euro niet uitbetaald.

Samija vluchtte met zijn familie naar de Verenigde Staten en werd daar, volgens eigen zeggen, met de dood bedreigd door een MIVD-medewerker als hij 50.000 dollar zwijggeld zou weigeren. Dit bedrag vindt Samija te laag. Bij hun vlucht moesten hij en zijn familie hun huis achterlaten. Zijn eis loopt in de tonnen. 'Ik en mijn familie betaalden de prijs en Nederland was er niet toen we het nodig hadden.'

In een civiele rechtszaak wil Samija zes militairen ondervragen die hem opdrachten gaven. De Nederlandse staat weigert dit, want tussen het zestal zouden inlichtingenofficieren kunnen zitten. Die mogen niet uit de school klappen, volgens de Wet op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ook niet in een rechtbank. Het hof in Den Haag was afgelopen week echter van mening dat de anonimiteit gewaarborgd blijft als de verhoren bijvoorbeeld door een rechtercommissaris worden afgenomen terwijl de militairen vermomd zijn of als Samija via een geluidsverbinding vragen kan stellen. De beschikking, die een eerder negatief vonnis van een lagere rechtbank vernietigt, maakt het in de toekomst mogelijk dat gedupeerden van Nederlandse inlichtingendienst als de MIVD maar ook van de Algemene Inlichtingen en Informatiedienst AIVD niet meer uitsluitend hoeven aan te kloppen bij de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten of de Nationale Ombudsman. Bij deze gang heeft de klager weinig invloed. De Amsterdamse advocaat Michel Uiterwaal spreekt van een unieke zaak. 'De staat is in het ongelijk gesteld in haar poging informatie achter te houden waar burgers recht op hebben.' Volgens Uiterwaal kan het oordeel van het hof ook gevolgen hebben voor militaire missies als in Irak en Afghanistan. Getroffen burgers kunnen nu makkelijker via een rechtbank informatie opeisen over schietincidenten en bombardementen waarbij Nederlandse inlichtingendiensten zijn betrokken.

> **Het kan gevolgen hebben voor missies als in Irak en Afghanistan.**

Geef een unieke belevenis cadeau!

35,-
Tijd voor jezelf
Even lekker op adem komen en tijd aan jezelf besteden.

39,-
High Tea for 2
Geniet van de meest smakelijke lekkernijen voor twee.

79,-
Weekend Puur Natuur
Geniet van een overnachting in een prachtige natuurrijke omgeving.

- Nieuw! Geef een belevenis cadeau, nú te koop bij Bruna!
- Een cadeaubon verpakt in een stijlvol doosje!
- Het assortiment bestaat uit 20 boxen met de volgende hoofdthema's: Family & Lifestyle, Culinair, Weekends en Beauty & Wellness
- De ontvanger kan per box kiezen uit 25 tot 30 activiteiten en belevenissen van verschillende aanbieders door het hele land.
- Het is een écht cadeau, leuk om te geven, maar vooral leuk om te krijgen!

cadeaubox.nl
Live the good life. Give the good life.

bruna

Afghanistan Strijd om macht is begonnen

Krijgt iemand Karzai nog weg?

De Afghaanse president Karzai gaat officieel voor een tweede termijn. Maar wat zijn zijn kansen? En belangrijker, is er wel concurrentie?

Lars Anderson
Eva Ludemann
AMSTERDAM
•••

Donderdag sluit de inschrijftermijn, dan staan de tegenstanders van Hamid Karzai om het presidentschap vast. En dat zijn er best wat. Om een paar namen te noemen: Ashraf Ghani, de kleine, kale oud-minister van Financiën; Abdullah Abdullah, oud-minister van Buitenlandse Zaken; en de joviaal ogende Amerikaanse oud-ambassadeur bij de VN, Zalmay Khalilzad. Wellicht dat zich nog een enkele talibanleider inschrijft, na de oproep van het hoofd van de VN-missie in Afghanistan, om ook mee te doen aan de verkiezingen.

Bovenstaanden zijn zeker geen miezerige kandidaten. Toch is het zo goed als zeker dat Karzai president blijft, zegt Nematollah Ibrahimi, politiek analist van de *Crisis States Research Center* in Kabul, verbonden aan de *London School of Economics and Political Science*. 'In vergelijking met een paar maanden geleden staat Karzai er beter voor. Dat komt vooral door een gebrek aan wezenlijke alternatieven, er zijn geen grote partijen die een sterke kandidaat naar voren schuiven. Daarvoor is de oppositie te sterk verdeeld. Bovendien, Karzai controleert de politiek.'

Als zittend president is Karzai sterk in het voordeel, maar hij heeft één probleem: de Amerikanen zijn hem in toenemende mate zat door de alom aanwezige corruptie, zijn vriendjespolitiek, het mismanagement en zijn veronderstelde banden met de criminele wereld.

Er gaan hardnekkige geruchten over betrokkenheid van Karzai en zijn familieleden bij de Afghaanse drugshandel. Door zijn vele connecties zou hij bij te veel groepen politieke schulden hebben, waardoor een sterk, eenduidig beleid onmogelijk wordt. Bovendien heeft Karzai de terugkeer en de recente opmars van de taliban niet weten te voorkomen en wordt het land steeds meer geteisterd door tribaal geweld. Volgens sommige rapporten heeft Karzai nog slechts controle over 30 procent van Afghanistan, de president wordt daarom door zijn eigen volk wel geringschattend de 'burgemeester van Kabul' genoemd.

> **'Karzai wedt altijd op hetzelfde paard: altijd in zijn eigen voordeel.'**

'Karzai is van strategie veranderd', zegt Suleiman Qeyamat, politiek onderzoeker van *Afghanistan's Center for Research and Policy Studies* in Kabul. 'Eerst zette hij alles in op steun van het Westen, maar nadat zijn imago veel te lijden kreeg van een stroom aan negatieve berichtgeving in westerse media, wijzigde hij zijn tactiek. Nu richt hij zijn pijlen op zijn politieke tegenstanders in een poging hen te verleiden zich aan zijn kant te scharen.' Zoals Gul Afgha Sherzai, de oud-gouverneur van de provincie Nangarhar en oud-anti-sovjet Mujahid. Sherzai was voor de regering-Obama de gedroomde tegenkandidaat, tot hij zich uit de race terugtrok om het Karzaikamp te versterken. Afgelopen zaterdag kreeg ook potentieel kandidaat Ashraf Ghani een bezoek aan huis van Karzais medewerkers, waarbij hem werd verzocht zich achter de president te scharen.

'Door zijn opponenten in zijn kamp te krijgen, probeert Karzai het Afghaanse volk te overtuigen dat hij de enige is die het verdeelde Afghanistan kan verenigen', zegt Qeyamat.

Het is dan ook de vraag of de verkiezingen representatief zijn voor de wil van het Afghaanse volk of dat het een cosmetisch proces is; een westers concept in een langs tribale en etnische lijnen verdeelde maatschappij.

'Veel mensen gaan niet stemmen, ze zijn gefrustreerd en teleurgesteld in de politieke ontwikkelingen van de afgelopen vijf jaar', meent Nematollah. 'Bovendien heerst er grote angst voor aanslagen door de taliban. Vooral in het zuiden en in het oosten van Afghanistan.'

Het Afghaanse Onafhankelijke Verkiezingen Comité probeert er alles aan te doen om het volk een stem te laten uitbrengen. De internationale gemeenschap stelt 300 miljoen dollar beschikbaar voor de organisatie van de tweede verkiezingen sinds de val van de taliban in 2001. Maar afgelopen weekend klaagde een Commissielid al over grootschalige fraude bij de kiezersregistratie. Zo zouden mannen zich meerdere keren inschrijven met namen van wie zij zeggen dat het vrouwelijke familieleden zijn.

Volgens Qeyamat wordt het tijd voor een fris gezicht in Afghanistan. Iemand die het belang van het volk vooropstelt, in plaats van zichzelf. Maar wie? Er is nog geen alternatief. Karzai houdt wanhopig vast aan de macht en zal er alles aan doen om deze verkiezingen te winnen.'

De huidige Afghaanse president Hamid Karzai. REUTERS

Complottheorieën

Natuurlijk griepje? Natuurlijk niet!

Over de varkensgriep gaan zeer obscure verklaringen rond. Vier hardnekkige complottheorieën.

Camil Driessen
AMSTERDAM
•••

De farmaceutische industrie

Baxter produceert griepvaccins. Het bedrijf had last van ontslagen en recordverliezen. Dus hebben ze het griepvirus bedacht en in Mexico losgelaten. Volgens de Indonesische minister van Volksgezondheid zijn ook andere westerse farmaceuten erbij betrokken.

Al-Qaida

Het eerste massavernietigingswapen van Osama bin Laden. Als het met vliegtuigen niet meer lukt, dan maar met varkens. Mexico is minder goed beveiligd dan de VS. En veel Mexicanen reizen naar Amerika, dus is het een logische plek om een biologische aanval te beginnen.

Militaire doeleinden

De griep is een door het Amerikaanse leger gefabriceerde ziekteverwekker. Handig voor de biologische oorlogsvoering van de toekomst. Nu op kleine schaal getest om later massaal in te zetten. Tegelijkertijd kunnen de VS onderzoeken hoe het land zelf reageert op zo'n aanval.

Obama

De president maakt wel erg veel opheft over de griep. Logisch, want hij wil dat zijn kandidaat-minister van Volksgezondheid Kathleen Sebelius door de Senaat wordt benoemd en dat kan alleen als een crisis de aandacht afleidt. Het is ook wel heel erg toevallig dat Obama tegelijk met de uitbraak van het virus in Mexico op staatsbezoek was.

Nepal

Premier houdt de eer aan zichzelf

Redactie buitenland
AMSTERDAM
•••

De Nepalese premier Pushpa Kamal heeft gisteren ontslag genomen, nadat hij steun van coalitiepartijen had verloren. 'Ik ben uit het kabinet gestapt', aldus Kamal. Met zijn terugtreden wil hij het vredesproces in de Himalayastaat redden.
De maoïsten vochten tot drie jaar geleden in een burgeroorlog tegen het centrale gezag in Kathmandu. Nu eisen zij dat 19.000 strijders, ooit rebellen, volgens de afspraken van het vredesakkoord uit 2006 worden opgenomen in het regeringsleger.

Legerleider Rookmangud Katawal weigerde, waarna Kamal hem wilde ontslaan. Maar daar gingen de andere coalitiepartijen en president Ram Baran Yadav niet mee akkoord. Kamal trok daaruit zijn conclusies.

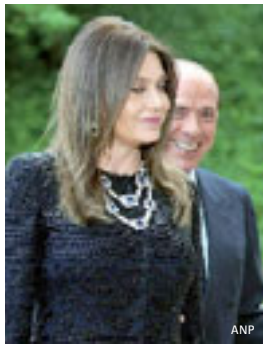
ANP

GTST in Italië

BERLUSCONI EIST EXCUSES

De Berlusconisoap *continues*. De regeringsleider eist excuses van zijn vrouw voor haar uitlatingen over zijn overspelige gedrag. Maar, een echtscheiding kan ze er niet mee voorkomen, aldus het getergde haantje tegen de krant *Corriere della Sera*. Veronica houdt vol: ze is het zat dat de 70-jarige Silvio zich voortdurend omringt met schaars geklede jonge vrouwen en ze zelfs op de lijst voor de Europese verkiezingen wil zetten.

Goddelijk vaccin

Opperrabbijn Shlomo Amar heeft de Israëli's gisteren opgeroepen donderdag te vasten en te bidden om uitbreiding van de Mexicaanse griep te voorkomen.

Besparen op uw energiekosten?
Schrijf u nu vrijblijvend in voor een contract van één jaar voor groene elektriciteit en gas.
1 Als particulier staat u alleen en betaalt u vaak te veel voor uw energie.
2 Als groep staat u sterker en onderhandelt u vanuit een beter perspectief.
3 Een zo gunstig mogelijke prijs voor u als consument is het resultaat.
Schrijf u in en bespaar tot 20%
ga naar depers.ichoosr.com
of sms DePers spatie uw emailadres naar 3669
De Pers Dagblad

Dagblad De Pers
Dinsdag 5 mei 2009

Analyse Zesmaal PVV vs LPF

Geert is geen Pim

Allebei een **markante kop**. Allebei **provocerend**. Allebei kritisch over de **islam**. Op het eerste gezicht lijken Geert Wilders en Pim Fortuyn als **twee druppels water** op elkaar. Maar er zijn echt **verschillen**.

Geert Wilders kan op 4 juni een LPF-achtige doorbraak beleven. VALERIE KUYPERS/ANP

Marcia Nieuwenhuis

Radio-dj Ruud de Wild probeert melig de roze stropdas met smalle donkere strepen van Pim Fortuyn af te troggelen. 'Kom hem maar halen in het Catshuis, jongen', zegt Fortuyn. 'Dan krijg je hem.'

Morgen is dit gesprek op de kop af zeven jaar geleden. Maar het opvallende is dat dit fragment zich anno 2009 ook zomaar in een uitzending met Geert Wilders had kunnen afspelen. Beide politieke dandy's koketteren graag met het premierschap.

'Vergis u niet, ik word de nieuwe minister-president van dit land', riep Pim Fortuyn vanuit zijn autoraampje. Door Volkert van der Graaf zullen we nooit weten of het echt zo ver was gekomen. Morgen is het precies zeven jaar geleden dat de dierenactivist de LPF-leider vermoordde. Zijn kiezers hebben inmiddels een nieuwe held gevonden. Maar liefst driekwart van de mensen die in 2002 en 2003 op de LPF stemden, kiest nu voor Geert Wilders' PVV.

De vergelijking tussen Wilders en Fortuyn dringt zich steeds vaker op. Niet alleen vanwege de stormachtige opkomst van de PVV in peilingen, maar ook omdat beide heren forse kritiek uiten op de islam en zich fel afzetten tegen het politieke establishment. De Europese verkiezingen op 4 juni kunnen voor de PVV een doorbraak worden, zoals de gemeenteraadsverkiezingen in 2002 dat waren voor Fortuyn. Een monsterscore waarmee hij traditionele partijen de stuipen op het lijf jaagt in de aanloop naar de landelijke verkiezingen.

Maar wie verder kijkt, ziet niet alleen overeenkomsten. Deze krant legde de partijprogramma's naast elkaar en kwam tot een topzes van opmerkelijke verschillen.

1. Bij de PVV zijn juist de rijken beter af

Zonder twijfel één van de grootste verschillen tussen Geert Wilders' Partij voor de Vrijheid en de Lijst Pim Fortuyn zijn de belastingplannen. Waar 'Professor Pim' de solidariteitsgedachte – 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' – hanteerde (cijfers ontbreken), gaat Geert Wilders voor grootschalige belastingverlaging (16 miljard voor burgers en ondernemers) die moet uitmonden in vlaktaks: een inkomstenbelasting waarbij ieder inkomen met hetzelfde percentage wordt belast, een systeem dat vooral in voormalige Sovjetrepublieken wordt gebruikt. Het komt erop neer dat bij Wilders vooral de (aller) rijksten profiteren van zijn beleid, terwijl de LPF juist benadrukte de laagste inkomens te ontzien.

2. LPF zag wél voordelen aan Europa

Opvallend is ook de veel eurosceptischer houding van de PVV. In zijn onafhankelijkheidsverklaring stelt Wilders dat Nederland de euro moet 'heroverwegen' als het aantal landen dat deelneemt aan de euro wordt uitgebreid. Hij pleit ervoor dat de EU 90 procent van haar huidige taken afstoot en de Nederlandse bijdrage kan volgens hem dus ook met 90 procent omlaag. Wilders gaat – in tegenstelling tot Fortuyn – voorbij aan het feit dat Nederland als handelsland juist profiteert van de Europese eenwording. De LPF kende meer nuance, benadrukte net als de PVV het belang van het behoud van de eigen cultuur en identiteit, maar bestempelde de EU wel als 'een fenomenaal experiment'. Fortuyn had kritiek op de bureaucratie, maar stond er ook bij stil dat de eenwording deelnemende landen 'een ongekende vrede en welvaart' heeft gebracht. Wilders sluit toetreding van Turkije uit, terwijl de LPF vond dat de Nederlandse bevolking zich daarover in een politiek bindend referendum zou mogen uitspreken.

'Kom mijn stropdas maar halen in het Catshuis.' Beide politieke dandy's koketteren graag met het premierschap.

3. PVV voor geld naar remigratie

Zowel Fortuyn als Wilders heeft veel oog voor de 'tweedeling' tussen allochtonen en autochtonen. Echter, de manier waarop zij deze willen bestrijden is verschillend. Fortuyn wilde extra geld aan huisvesting, scholing en culturele vorming van achtergestelde allochtonen besteden, en tegelijkertijd van hen eisen dat zij zichzelf tot het uiterste inspannen om te integreren. De PVV trekt alleen geld (250 miljoen) uit om remigratie naar het land van herkomst te bevorderen. Fortuyn noemde de islam weliswaar een 'achterlijke cultuur', maar benadrukte – in tegenstelling tot Wilders – herhaaldelijk expliciet op te komen voor de belangen van álle Nederlandse burgers, 'zonder onderscheid naar ras, geloof of geaardheid'. Zo zei Fortuyn in 2002: 'Het is onbegrijpelijk dat justitie wel een brave Turkse kleermaker en hardwerkende Poolse aspergestekers oppakt, maar zich niet vertoont in de criminele buurten.' Een passage die je in het partijprogramma van de PVV niet tegen zult komen.

4. LPF had meer aandacht voor filebestrijding

Opmerkelijk is ook dat de LPF in haar plannen veel meer aandacht had voor verkeer en vervoer. Goede bereikbaarheid was volgens Fortuyn een levensvoorwaarde voor een gezonde economie. De PVV besteedt daarentegen maar marginaal aandacht aan infrastructuur. Wilders wil meer investeren in wegen en automobiliteit en een verhoging van de maximumsnelheid, maar hoe hij Nederland fileland weer aan het rijden krijgt, wordt verder niet uitgewerkt. De LPF zocht naar meer creatieve oplossingen voor het fileprobleem, zoals buiten de spits gratis openbaar vervoer voor ouderen, wat inmiddels het geval is in Rotterdam, Nijmegen en Hilversum.

5. PVV focust op dierenwelzijn

De Partij voor de Vrijheid heeft daarentegen weer meer aandacht voor dierenrechten dan de Lijst Pim Fortuyn. Zo wil Wilders de rechten van het dier in de grondwet en een nationaal alarmnummer voor dieren: 113. Ook is hij voor een minimumgevangenisstraf voor dierenmishandelaars en een levenslang verbod op het houden van dieren na een veroordeling voor dierenmishandeling. Vooral het PVV-Kamerlid Dion Graus, die eerder voor de regionale televisieomroep TV Limburg het dierenprogramma *Beesten met Dion* maakte, profileert zich sterk op dit terrein. Dat de LPF hier minder aandacht voor had kan ook te maken hebben met de tijdgeest; sinds de entree van de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer in 2006 hebben alle partijen meer aandacht voor dierenwelzijn. Saillant detail: Fortuyn, zelf baas van de trouwe viervoetertjes Carla en Kenneth (Cavalier King Charles Spaniëls) werd vermoord door een dierenactivist.

6. Wilders kort rigoureuzer op ontwikkelingshulp

Als het aan Geert Wilders ligt, verdwijnt de functie van minister voor Ontwikkelingssamenwerking en ook het overgrote deel van zijn budget. Van het huidige niveau van 0,8 procent van het bruto binnenlands product (zo'n 4,1 miljard euro per jaar), blijft nog maar 0,15 procent over (0,6 miljard). Pim Fortuyn wilde weliswaar meer marktwerking en minder hulp, maar hield vast aan de internationale afspraak, die in 2003 0,7 procent van het bruto binnenlands product bedroeg.

Verantwoording

De vergelijking van de partijprogramma's van de Lijst Pim Fortuyn en de Partij voor de Vrijheid is gebaseerd op een achttal publicaties. Op het boek *De puinhopen van acht jaar Paars* uit 2002 en de mede daarop gebaseerde verkiezingsprogramma's van de LPF: 'Zakelijk met een hart' en 'Politiek is passie' uit 2003. Voor de standpunten van de Partij voor de Vrijheid is geput uit het boek van Geert Wilders *Kies voor vrijheid* uit 2005, de Onafhankelijkheidsverklaring van de Groep-Wilders, het verkiezingspamflet de 'Nieuw-realistische visie' en de plannen 'Klare Wijn' en 'Een Nieuwe Gouden Eeuw' uit 2006.

Wilders en Fortuyn dol op chic
Geert Wilders heeft er net als Fortuyn (bekend van zijn gestreepte stropdassen met contrasterende kleuren) moeite mee om zijn pak uit te doen.

Het geheim van de Fortuyn-das
1. Leg de brede zijde kruislings over de korte zijde
2. Haal de brede zijde onderdoor en sla deze 3 keer om
3. Haal uiteinde van achter door en aantrekken maar!

Al houdt Wilders meer van effen
Alleen in huize-Wilders, die pakken draagt van Boss met witte overhemden, komt de das met contrasterende kleuren er niet in. 'Ik houd meer van effen.'

TIPTEAM

Bent u toe aan een nieuw mobieltje en loopt uw abonnement (bijna) af? Maar wordt u geen wijs uit dat enorme aanbod? Laat u dan tippen door mensen die dagelijks alle aanbiedingen bijhouden, maar aan geen enkele provider gebonden zijn. Sms uw gegevens naar **4477** en u krijgt een 100% objectief advies. Precies afgestemd op uw wensen en budget. Kost u eenmalig 70 cent voor het sms'je en verder niks. En u zit nergens aan vast.

Loopt uw abonnement nog een tijdje? Sms tóch uw gegevens door. Dan tippen we u tijdig wat voor u voordeliger is: verlengen of overstappen naar een andere provider.

ZO KRIJGT U GEGARANDEERD DE BESTE NIEUWE GSM-DEAL:

- BEANTWOORD DE 3 VRAGEN. ZET DE 3 LETTERS IN DE LEGE VAKJES 5 T/M 7 ONDERAAN.
- SMS DE 8 LETTERS (INCLUSIEF TIP, SPATIE EN DE AFSLUITENDE 'P') NAAR 4477.
- TIPTEAM BELT U SNEL MET DE GSM-AANBIEDING DIE NU VOOR U HET GUNSTIGST IS.
- LOOPT UW ABONNEMENT NOG EVEN? DAN BELLEN WE U VOORDAT HET AFLOOPT EN HOORT U WAT DAN VOOR U DE BESTE GSM-DEAL IS.

5 Wat zijn uw wensen?
a: SIM only (geen toestel)
b: eenvoudig en voordelig toestel
c: een Nokia met veel functies
d: een Samsung met veel functies
e: de meest geavanceerde alleskunner
f: toestel om vooral mee te e-mailen
g: zo plat mogelijk toestel
h: geen voorkeur/andere wens

6 Wat wilt u maximaal per maand betalen?
a: € 10,-
b: € 20,-
c: € 30,-
d: € 40,-
e: € 50,-

7 Wanneer loopt uw huidige abonnement af?
a: is al afgelopen
b: ik heb geen abonnement (meer)
c: ik weet het niet precies
d: februari 2009
e: maart 2009
f: april 2009
g: mei 2009
h: juni 2009
i: juli 2009
j: augustus 2009
k: september 2009
l: oktober 2009
m: november 2009
n: december 2009
o: januari 2010

Felgele koolzaadvelden in trek

Een in het blauw gehulde vogelverschrikker bewaakt een koolzaadveld in de Haarlemmermeer. Het gele koolzaad, waar onder meer koolzaadolie van wordt getrokken, trekt niet alleen vogels aan. In april en mei komen ook hordes toeristen en dagjesmensen af op de gele velden, die tot ver in de omgeving te zien zijn. FOTO: KOEN SUYK/ANP

Fusie

Fiat wil nieuwe autoreus worden

Fiat wil de tweede speler ter wereld worden en flirt met GM.

Redactie economie
AMSTERDAM
•••

'Een droomhuwelijk'. Zo verkocht Fiat-topman Sergio Marchionne gisteren in de Britse krant *Financial Times* een fusie met General Motors Europa. Een fusie levert volgens hem meer dan een miljard euro aan kostenvoordelen op.

De fusie zou Fiat, producent van onder meer Fiat, Ferrari, Lancia en Alfa Romeo, samenvoegen in een nieuw beursgenoteerd bedrijf met alle Europese dochterbedrijven van General Motors. Naast het Duitse Opel gaat het daarbij ook om het Britse Vauxhall en het Zweedse merk Saab.

Er zou een bedrijf ontstaan met een omzet van 80 miljard euro en verkopen van 6 à 7 miljoen voertuigen per jaar. Het bedrijf zou een tweede plek innemen naast Toyota en groter zijn dan GM.

Reclame Bedrijven bundelen krachten in strijd om consument

Een huwelijksbureau voor merken

Geld voor reclame hebben bedrijven niet meer. Dus proberen ze op creatieve manieren onder de aandacht te komen.

Camil Driessen
AMSTERDAM
•••

Een flesje Coca-Cola waarbij je kans maakt op een iPod. Of een proefrit in een Renault in ruil voor een kortingsbon voor Centerparcs. Steeds meer bedrijven bundelen hun krachten en doen aan *joint promotions*. Bij zo'n promotie werken twee merken uit verschillende branches samen om aandacht te krijgen van het grote publiek. De marketingtechniek zit in de lift sinds de economische crisis. Nog nooit waren er zoveel joint promoties als in 2008.

Logisch, want de samenwerking 'met gesloten beurs' kost de bedrijven bijna niets. Dat het succes van de prvorm samenhangt met de crisis is volgens manager Sander Schoneveld van Promotional Partners dan ook onomstreden. 'De mediabestedingen van bedrijven dalen, terwijl joint promotions omhoog schieten.'

Het bedrijf van Schoneveld is 'een huwelijksbureau voor merken' en houdt al 15 jaar een databank bij met alle joint promoties in Nederland. De eerste drie maanden van dit jaar steeg het aantal acties met 64 procent ten opzichte van vorig jaar. En de verwachting is dat de 4.800 acties die het bedrijf vorig jaar registreerde, dit jaar ruimschoots overtroffen worden.

Hand op de knip

'Elk merk wil aandacht van de consument, dus ook in tijden van crisis moeten ze reclame maken. Je ziet nu alleen dat ze creatiever met geld omgaan, omdat ze uit voorzichtigheid de hand op de knip houden.' Het bedrijf Filmhelden van Roy van Voorthuysen bemiddelt tussen filmdistributeurs en regelde onder meer een

Hagelslag op het witte doek.

actie met hagelslagfabrikant De Ruijter en de film *Spion van Oranje*. Door twee pakken hagelslag te kopen krijg je korting op je filmkaartje.

De consument komt er bij de promoties altijd goed vanaf: hij wint iets, kan iets winnen of krijgt korting bij aankoop van een bepaald product.

Voor bedrijven zijn joint promoties aantrekkelijk omdat ze weinig geld kosten. Bij de meeste acties hoeven de merken alleen het bemiddelingsbureau te betalen. Zelfs dat is niet altijd nodig omdat sommige merken zelf op zoek gaan naar de juiste partner.

Hagelslaggigant

Voorwaarde voor een succesvolle actie is dat 'beide merken elkaar versterken', legt marketingmanager Menno van der Vlist van De Ruijter uit. In het geval van de samenwerking met *Spion van Oranje* gebeurde dat met de jonge doelgroep en de attentiewaarde. Want voor een film wordt altijd veel reclame gemaakt. Als je door de supermarkt loopt en de film op een pak hagelslag ziet denk je 'he, die film ken ik.' De hagelslaggigant maakte al ver voor de crisis gebruik van de marketingtechniek omdat het effectief is. 'Het is leuk en slim. En iedereen wordt er beter van.'

Met medewerking van: Sarah Maso

Dagblad De Pers
Dinsdag 5 mei 2009

Hype Betaalbare luxe

Heruitvinder van belevingen

Robin Chadha opent met zijn vader, **Mexx**-oprichter Rattan Chadha, morgen hun tweede **citizenM hotel**. 'De consument is intelligent.'

AMSTERDAM

De Chadhaatjes hebben nooit ruzie. Zelfs al doen Mexx-oprichter – en met €571 miljoen nr. 44 in de *Quote* 500 – Rattan Chadha (59) en zoon Robin (31) al tijden zaken. Zo richtte Robin, voormalig eigenaar van Amsterdamse club/restaurant Rain, met Rattans hulp vernieuwende kantoorruimteverhuur Spaces op en zitten ze sinds vorig jaar met een aantal andere partners in hotelgroep citizenM. Rattan als voorzitter, Robin als hoofd marketing. Nimmer vlogen ze elkaar in de haren. Robin: 'Mijn vader is mijn rolmodel. We dagen elkaar uit. Natuurlijk zijn we het wel eens oneens, maar altijd op amicale wijze.'

Aan de verkoop van Rain, waar Koster en Jojanneke ooit een avond doorhaalden met P. Diddy en Lenny Kravitz, heeft hij geen kater overgehouden. Hij was het vrij snel kwijt aan een Egyptische horecatrojka. Robin, toch een aardig feestbeest, is post-Rain niet zo'n uitgaander meer. 'Ik heb er geen tijd meer voor. Maar de lol van het party'en ontgaat je ook een beetje als je een club hebt. Het was niet het glamoureuze leven dat je zou denken dat het is.'

> **'Een club runnen was niet zo glamorous als je zou denken.'**

De eerste citizenM, vorig jaar juni geopend op Schiphol, loopt goed. Een paar maanden na opening won het hotel al vier prijzen tijdens de European Hotel Design Awards. Die voor het best vormgegeven Europese hotel van het jaar, het beste grafisch design, de beste technologie en beste innovatie. Morgen wordt het tweede hotel geopend in Amsterdam-Zuid. 'Wat wij willen is belevingen heruitvinden. Dat probeerden we met Rain door club en restaurant in één te stoppen, Spaces is een totaal nieuwe kantoorbeleving, en citizenM een totaal nieuwe hotelbeleving. Dat is nodig, er is vraag naar. De hotelindustrie van nu is ouderwets. Wij vinden die opnieuw uit met gratis wifi en films, lage belkosten op de kamer dankzij internettelefonie, 24 uur per dag kunnen ontbijten en elektronische incheckmogelijkheden. We willen de frustratie uit het reizen halen.'

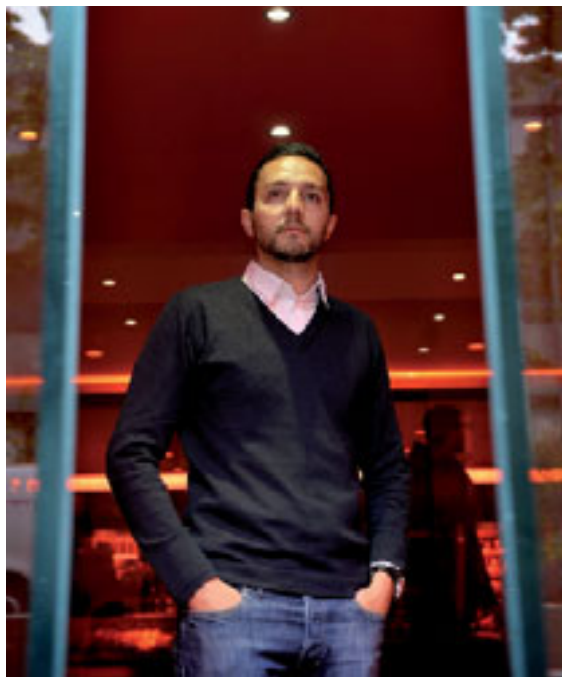

'Je ziet sinds vijf jaar: mensen kennen de waarde van geld.' KICK SMEETS

citizenM Amsterdam biedt 215 hoogwaardige kamers voor budgetprijzen die lopen van 69 tot 149 euro, en mikt op zowel zakelijke Zuidasgangers als weekend party people. 'We kunnen goedkoop zijn doordat we maar twintig man personeel hebben, het schoonmaken uitbesteden, alleen aan online bookings doen en zo min mogelijk gebruik maken van boekingsbureaus.'

Betaalbare luxe is wat de jongvolwassen hipsters van nu willen. 'Ze hebben wel geld, maar hoeven het niet zomaar aan alles uit te geven. Het heeft niet alleen met de crisis te maken. Je ziet het al een jaar of vijf. Men draagt een dure spijkerbroek met een goedkoop shirt, neemt de trein naar Amsterdam om in clubs champagne te drinken. Ze willen zich goed voelen over zichzelf, maar niet tegen de hoogste kosten. De consument van vandaag is intelligent, hij kent de waarde van geld.'

Waar normaal twee jaar voor hotelbouw staat, was het zijne in negen maanden af, doordat hij met geprefabriceerde kamers werkt. 'Wij plaatsen alleen de grondfundering. De hotelkamers worden kant-en-klaar – de tv's en rollen toiletpapier hangen er al in – gemaakt in een fabriek buiten Rotterdam, per vrachtwagen vervoerd en vervolgens als Lego op elkaar geklikt. Sneller, daardoor goedkoper en groener en je hebt kwaliteitsgarantie. Alle hotels die nog gaan komen, zullen hetzelfde zijn. Dat je niet krijgt zoals bij het Hilton: geweldig in Londen, achterhaald in Amsterdam.' Er wordt gewerkt aan een citizenM in Glasgow, hij is bezig in Londen. 'Uiteindelijk willen we binnen vijf jaar twintig hotels hebben. Wereldwijd.'

> **'Ik ben niet zo'n ondernemer die mantra's chantend zaken doet.'**

Robin put uit drie culturele vijvers. Zijn studietijd in Amerika leerde hem de waarde van functionaliteit. 'Alles deed het daar, liep op rolletjes. En de klant is er koning.' Van zijn Nederlandse moeder leerde hij nuchter zijn. 'Denk nooit dat je beter bent dan een ander.' Van zijn Indiase vader kreeg hij bevlogenheid mee. 'Er zit een hoop passie verborgen in de Indiase cultuur.' Drie keer per jaar bezoekt hij New Delhi, de geboorteplaats van zijn vader. Maar daar een hotel beginnen durft hij nog niet aan. 'Dan moet je die cultuur echt in je hebben. Ik ben er niet geboren.' Met de spiritualiteit waarop het land van zijn vader drijft, heeft hij dan ook 'nog niets'. 'Ik ben niet zo'n ondernemer die mantra's chantend zaken doet.'

Q&A

Dan is het pas echt Bevrijdingsdag

Premier Balkenende ontsteekt in Zwolle het nationale bevrijdingsvuur. Vanaf 12.30 uur is het pas echt Bevrijdingsdag. Allemaal dankzij onze nationale bevrijdingsvuurestafettecoördinator Karlijn Leenen.

AMSTERDAM

Klinkt als een verantwoordelijke taak. Wat doe je precies?
'Ik coördineer alle zaken rondom het bevrijdingsvuur. Dat wordt vannacht om middernacht in Wageningen ontstoken en door loopgroepen naar meer dan 70 gemeentes door het hele land gebracht.'

Nou, dat is een flinke wandel.
'Ja. Vooral voor het vuur dat naar Zeeland gaat. Dat is 230 km. Maar ik geloof dat die fietsen.'

Wat is de rol van onze premier?
'Die ontsteekt het vuur in Zwolle. Ieder jaar vindt de Nationale Viering van de Bevrijding in een andere provincie plaats, nu dus Overijssel. Met het ontsteken geeft de premier het startsein voor de andere twaalf bevrijdingsfestivals in het land.'

Zwolle? Maar je had het toch over Wageningen?
'Ja, in Wageningen brandt het echte bevrijdingsvuur al sinds 1948. En dat vuur kwam weer uit Normandië.'

Hoe lang mogen we genieten van de bevrijdingsvlammen?
'Tot lang in de middag.'

Oh. En waar is dat vuur de rest van het jaar?
'Bij het gas- en waterleidingsbedrijf in Wageningen.'

ANP

Dixieland

KOJO'S GENANTE HOEKJE

Mensen die niet op de VVD durfden te stemmen vanwege de dixielandherrie op de partijfeestjes kunnen dat argument niet meer gebruiken. Partijleider Mark Rutte, zelf liefhebber van klassieke muziek, heeft de vrolijke tettermuziek verbannen. Tegen muziekblad *Luister* zegt hij: 'Die beruchte dixieland, die is gelukkig weg bij de VVD. Ik heb er altijd een verschrikkelijke hekel aan gehad.'

Mail ons

Lumineuze ideeën zijn altijd welkom. Mail naar kojo@depers.nl

Agribusiness Koe 2.0

Het geheim van de koe ontrafeld

Wageningse genetici hebben de genen in kaart gebracht die de kwaliteit van de melk bepalen.

Redactie technologie
AMSTERDAM

Vijf jaar geleden startten Wageningse biologen, samen met de Nederlandse Zuivelorganisatie en het CRV (een organisatie op het gebied van rundveeverbetering) het Milk Genomics Project. Doel: het opsporen van de koegenen die bijdragen aan de kwaliteit van melk. Daarvoor werd het DNA verzameld van tweeduizend koeien op vierhonderd bedrijven.

De grote verschillen qua samenstelling van het melkvet bleken voor een aanzienlijk deel het gevolg van genetische aanleg. Het DNA-onderzoek liet zien welke genen hierbij een rol spelen. Een opmerkelijke ontdekking was dat een enkele mutatie in een enkel gen een groot effect bleek te hebben. De resultaten bieden de mogelijkheid om met een uitgekiend fokprogramma (gebaseerd op de natuurlijke genetische variatie, zo benadrukken de onderzoekers) koeien te selecteren die melk produceren met een interessante vetsamenstelling. Door selectie kan bijvoorbeeld het percentage onverzadigde vetzuren in melk in tien jaar met 10 procent worden verhoogd.

Een enkele mutatie heeft grote invloed op het melkvetgehalte.

Ook het eiwitgehalte is voor een belangrijk deel een zaak van de genen. Een hoger aandeel van deze eiwitten (caseïnes) geeft een hogere kaasopbrengst.

De melkkwaliteit is genetisch bepaald. GETTY IMAGES

Broeikaseffect Dreigende droogte

‘Boer moet voor zijn eigen water zorgen’

Boerenbedrijven verbruiken drinkwater. Dat is duur en onnodig, vindt Charles van Schaik.

Redactie technologie
AMSTERDAM

Tweederde van de Nederlandse bodem is van boeren en tuinders. Zij ontvangen dus tweederde van de neerslag in ons land. Je zou verwachten dat agrariërs wat betreft hun watervoorziening zelfvoorzienend zijn – maar zo ver is het nog lang niet. Boeren en tuinders gebruiken jaarlijks zo’n vijftig miljoen kubieke meter drinkwater; ruwweg de helft van de totale bedrijfsbehoefte.

Het grootste deel van het regenwater gaat verloren. En dat terwijl klimatologen waarschuwen dat het klimaat de komende decennia droger zal worden, en de regenval steeds onregelmatiger. ‘Een waterkringloop is een logische oplossing’, concludeert Charles van Schaik, medewerker van InnovatieNetwerk, een instituut gericht op innovatieve ideeën voor de agrarische sector. Van Schaik heeft zijn gedachten op dit terrein, in samenwerking met Transforum en Aequator Groen & Ruimte, uitgewerkt in het plan ‘De Waterhouderij’.

Regenwateropslag is ook interessant voor de visteelt of de recreatie.

Boeren zouden moeten samenwerken in coöperaties en gezamenlijk hun watervoorziening regelen. Regenwater moet via sloten naar ondergrondse opslagtanks worden afgevoerd, waar het bewaard kan worden voor gebruik tijdens droge periodes.

Het idee is dat boeren op die manier altijd voldoende water hebben om bloemen of groenten te kweken die veel water vragen maar ook veel opbrengen. Die extra opbrengst moet het mogelijk maken om een deel van hun grond uit productie te halen en te reserveren voor de berging van regenwater.

Mits op grote schaal doorgevoerd, kan een dergelijk plan verregaande consequenties hebben voor ons land. De Commissie Veerman waarschuwde al dat er maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de agrarische sector de komende decennia over voldoende water beschikt. Een van haar meest spraakmakende voorstellen is een verhoging van het peil van het IJsselmeer met anderhalve meter – wat zeer ingrijpende gevolgen heeft voor de dorpen, dijken en natuur rond het IJsselmeer. Van Schaik: ‘Als het Waterhouderij-idee slaagt, is deze peilverhoging niet meer nodig.’

De regenwaterplassen zijn wellicht bruikbaar voor visteelt, de productie van biomassa of voor recreatie. Van Schaik verwacht dat hij deze zomer een eerste praktijkonderzoek kan doen.

Energie Onderzoek TU Eindhoven

Erbium verlicht zonnecel

Een dun laagje zeldzaam metaal maakt zonnecellen efficiënter.

Redactie technologie
AMSTERDAM

Wie zonlicht wil omzetten in elektriciteit, wil het liefst dat er geen foton verloren gaat. Maar in de praktijk gebeurt dat wel: met name de minder energierijke infrarode straling blijft tot nog toe onbenut. Maar daar komt wellicht verandering in, dankzij een vondst van de Eindhovense student technische natuurkunde Jan-Pieter van Delft. Een bijzonder laagje, aangebracht onder de cel, zet infrarode fotonen om in andere fotonen, met een hogere, bruikbare energie.
Het geheim zit hem in het zeldzame metaal erbium. Erbiumatomen zijn in staat om twee fotonen in het infrarode deel van het spectrum in te vangen, en geven daarna een enkel foton af waarin de energie van die twee gecombineerd is. De vakgroep Plasma & Materials Processing van de TU Eindhoven, waar Van Delft zijn onderzoek doet, heeft ervaring met dunne laagjes aluminium (een ander metaal dat in staat is de efficiëntie van zonnecellen te vergroten) en daar wordt het erbium nu aan toegevoegd. Van Delft: ‘We leggen het materiaal atoomlaag voor atoomlaag neer, zodat we zelf bepalen welke laag het erbium bevat.’

Van Delft gaat onderzoeken of het erbium zijn werk doet zonder de werking van het aluminium te blokkeren.

Psychologie

WAAR VIND JE VRIENDEN?

Ongeveer de helft van je vrienden raak je binnen zeven jaar kwijt. Dat ontdekte socioloog Gerard Mollenhorst. Sociologen kibbelen al jaren over de vraag in hoeverre persoonlijke netwerken het resultaat zijn van eigen voorkeuren of juist van de sociale context. Was je beste vriend ook je beste vriend geweest als je niet beiden in dezelfde klas had gezeten? Om daarop antwoord te kunnen geven, vroeg Mollenhorst ruim duizend personen naar hun persoonlijke relaties. Zeven jaar later werden ze opnieuw geïnterviewd. Ze beantwoordden vragen als: met wie bespreek je belangrijke persoonlijke zaken? Bij wie gaat u weleens op bezoek? Mollenhorst constateert dat persoonlijke netwerken niet alleen ontstaan op basis van eigen keuzes. We laten ons vaak leiden door eerdere succesvolle relaties: mensen kiezen opvallend vaak vrienden uit een context waar zij al eerder een vriend uit gekozen hebben.

Mollenhorst promoveert vrijdag 8 mei aan de Universiteit Utrecht.

Ook in Amerika
Grondboringen aan de Amerikaanse oostkust suggereren dat het oosten van de VS 2.300 jaar geleden getroffen werd door een tsunami.

Maar niet in Europa
De oorzaak was waarschijnlijk een zeebeving vlak voor de kust. De kusten aan deze kant van de oceaan hadden nergens last van.

Nieuw:
Geen vast contract
iedere maand opzegbaar

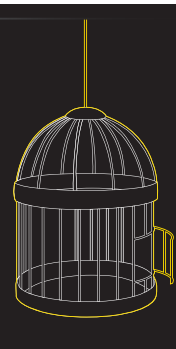

- Een mobiel abonnement voor 1 euro per maand
- Geen belbundels, maar altijd vaste tarieven
- Naar vast 6 cent, mobiel 10 cent en collega’s 0 cent
- Gratis mobiele telefoon

Bestel nu op www.baron.nl of bel 020 408 43 00

Daarom bellen ondernemers met BARON

Moeder is onbetaalba

Douche crème
Diverse varianten.
Flacon 250 ml, elders ~~12.76~~

4 voor 5.-

Papa John en dochter Judie

Milka praline
Doos 187 gra
elders ~~3.49~~
2.89

Halfvolle yoghurt
Diverse smaken.
Beker 500 gram, elde
79

Calvé mayonais
Diverse varianten.
Pot 450 ml, elders
1.-

Mager rundertarta
elders ~~3.99~~
Per pond
2.89

Haal het bij de goedk

Wij verkopen geen alcohol aan klanten jonger dan 16 jaar. Aanbiedingen geldig t/m zaterdag 9 mei 2009. Kijk voor nog meer spectaculaire aanbiedingen in ons blad Lekker Doen! of surf naar lekkerdoen.nl.

aar. Dirk gelukkig niet.

"Voordelige verwennerij!"

'Voor moederdag hebben we behoorlijk ingeslagen. Croissantjes, vruchtensap en koffie voor het ontbijt. En voor 's avonds een mooi flesje wijn en alle ingrediënten voor haar lievelingseten. Natuurlijk hebben we ook aan de cadeautjes gedacht. Judie heeft op school iets leuks voor mama gemaakt. En daarnaast geeft ze nog een bedelketting die we net ook bij Dirk hebben gekocht. We gaan haar dus ontzettend verwennen. En met de lage prijzen van Dirk blijft het toch heel betaalbaar.'

Orchidee phalaenopsis
Lengte 45 tot 55 cm.
Keuze uit diverse kleuren.
elders ~~9.99~~
Stuntprijs
4.99

Trendy damestas
Keuze uit diverse kleuren.
elders ~~11.99~~
5.99

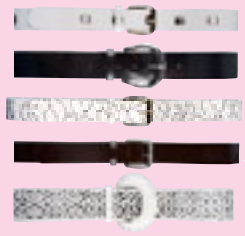

Damesriem
Keuze uit diverse kleuren en modieuze modellen.
elders ~~5.98~~
2.99

Met 7 bedels en 2 stoppers.
Helemaal hot!
Armband elders ~~11.99~~ **5.99**
Collier elders ~~12.99~~ **6.99**

Aanvulset bedels
Diverse kleuren.
Set 3 stuks, elders ~~5.99~~
2.99

Délifrance croissants
Pak 4 stuks
elders ~~1.79~~
1.29

Verse sappen
- Sinaasappel/aardbei
- Sinaasappel/kiwi
- Sinaasappel
- Appel/peer/framboos

Fles 500 ml, elders ~~2.29~~
1.29

Canei
Bianco, Rosé of Prosecco.
Fles 75 cl
elders ~~10.58~~
2 voor 5.-

Zomerse Johma salades
Keuze uit Amerikaanse coleslaw, huzaren*, kartoffel licht pittig* en rundvlees.
Bak 450/500 gram, elders ~~1.85~~
.99

Verkade biscuits
Maria biscuit, Graan Duo's, Nizza, Knappertjes of Frou Frou.
elders ~~4.76~~
4 voor 3.-

Sperziebonen
Zak 400 gram
elders ~~1.79~~
.99

Calgonit
- Classic, pak 40 stuks
- Alles in 1, pak 28 stuks

elders ~~23.96~~
4 voor 10.-

Bonduelle groenten
Diverse soorten.
Per pak, elders ~~2.69~~
Zoek uit!
.89

Waarom vader naar Dirk gaat...

1. Dirk houdt de kosten voor een gezellige moederdag laag.
2. Ook in moederdagcadeaus is Dirk de grootste inkooppartij van Nederland.
3. Als gewoon Hollands familiebedrijf begrijpt Dirk hoe belangrijk moeder is.
4. Dirk weet dat vaders niet van dure spaaracties houden.

koopste!

*in alle grote filialen.

DE MARKT IN KAART

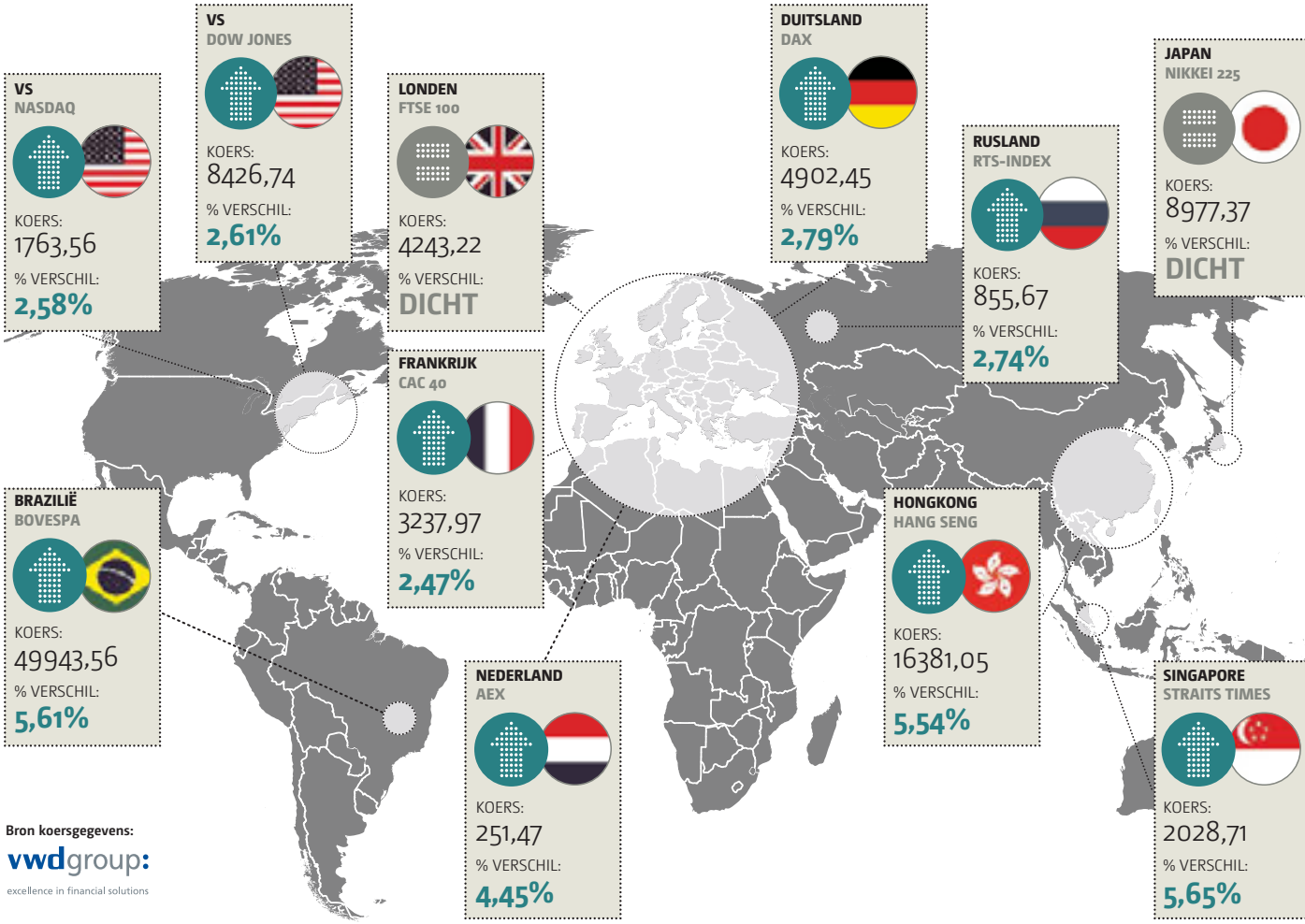

Bron koersgegevens: vwdgroup: excellence in financial solutions

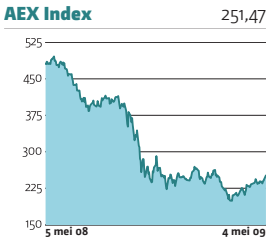

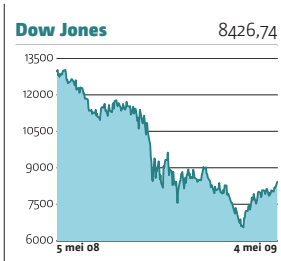

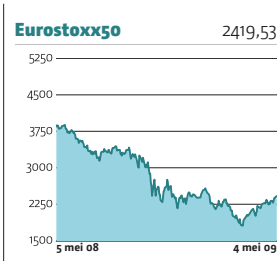

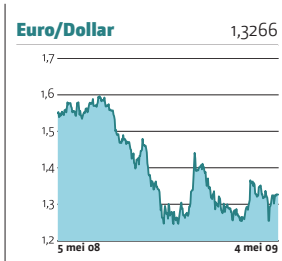

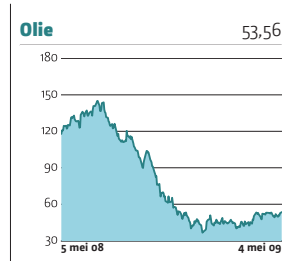

BEURS VANDAAG

TJEERD WIERSMA

Alle ogen gericht op de financials

Deze week worden veel economische data gepubliceerd die een sterke invloed op de aandelenmarkten kunnen hebben. Naast rentebesluiten van de ECB en de Bank of England en de Amerikaanse werkloosheid gaat de aandacht uit naar de uitkomsten van de stresstesten voor Amerikaanse banken. Negentien grote commerciële banken ondergingen deze testen en de uitkomsten zullen meer inzicht bieden in de kwaliteit van de financiële sector. Doel van de stresstesten is om een inschatting te maken van de kapitaalbuffers van banken per

eind 2010 onder twee verschillende scenario's, waarbij het meest negatieve nu al het meest realistische is.

Hoewel de eerste besprekingen al ruim een week geleden zijn gevoerd, zullen de uiteindelijke resultaten en toelichting pas donderdag nabeurs bekend worden gemaakt. Oorspronkelijk zouden de resultaten gisteren naar buiten komen, maar omdat volgens onbevestigde berichten ten minste zes van de negentien banken extra geld nodig hebben, is verder overleg tussen banken en toezichthouders volgens analisten noodzakelijk. Indien de banken niet aan extra kapitaal kunnen komen, zal het ministerie van Financiën middelen verstrekken of eerder genomen preferente aandelen omzetten in gewone aandelen.

Banken en de Amerikaanse toezichthouders zullen forse dalingen van de aandelenkoersen van de zwakkere banken uiteraard willen voorkomen, omdat dit een nieuwe onrustige periode kan inluiden. Aan de andere kant is het financiële systeem gebaat bij een zo gezond mogelijke sector, waardoor niet te flexibel kan worden omgegaan met kapitaalseisen en de inschatting van potentiële verliezen. De uitkomsten van de stresstesten kunnen voor enkele zwakkere banken negatieve gevolgen voor de aandelenkoersen hebben, maar uiteindelijk gunstig zijn voor de sector als geheel.

STRESS TEST

TJEERD WIERSMA

Verkoopadvies voor Heijmans

Bouwbedrijf Heijmans krijgt van ons een verkoop-advies na zeer slechte cijfers over 2008 die vorige week werden gepresenteerd en door een nog altijd zeer zwakke balans. We zijn zeer voorzichtig voor dit jaar. De omzet was 3,631 miljard euro, een afname van 3 procent. Dat komt overeen met de verwachtingen van analisten. Het nettoverlies bedroeg 34 miljoen euro, vooral door afschrijvingen. Het bedrijf leed verlies bij zijn bouwdivisie in Nederland en zijn wegenbouwdivisie in ons land en België. Goede resultaten werden geboekt bij technische dienstverlening in Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Heijmans stoot nu al zijn buitenlandse activiteiten af, behalve die in België. Met de opbrengsten van die verkopen gaat Heijmans zijn schulden aflossen. Het gaat zich meer richten op zijn kernactiviteiten in Nederland. Bovendien komt de onderneming met een emissie van 100 miljoen euro en heeft zij haar bankleningen (400 miljoen euro) moeten heronderhandelen. Na een zeer tegenvallend 2008 past Heijmans nu zijn strategie aan. Het concern lijdt onder een aantal slecht renderende bouwprojecten. Naar onze mening komt deze ingreep te laat. De directie van het bedrijf had veel eerder moeten ingrijpen. Daarom zetten wij het bouwbedrijf op verkopen.

Financiële bijsluiter: De Pers geeft advies over het kopen en verkopen van aandelen. Bedenk echter: deze adviezen verschijnen in een krant waarvan de hoofdredacteur z'n geld op een IJslandse bank had gezet. Mocht u zich überhaupt al aan aandelen wagen in deze tijd: het navolgen van onze adviezen is GEHEEL VOOR EIGEN RISICO!

GAME RECENSIE
DAVID NIEBORG

Saaie geschiedenis voor puristen

De verschillende delen van de *Guitar Hero* en *Rock Band* reeks liggen al enige tijd in de winkels en dus lijkt de keuze van de Japanse uitgever Konami om het eigen muziekspel *Rock Revolution* uit te brengen opmerkelijk. Wie kijkt naar de historie van muziekgames is minder verrast. Het was juist Konami die met *GuitarFreaks* en *DrumMania* een genre startte dat nu zo succesvol is. Hoe pijnlijk moet het vervolgens zijn dat *Rock Revolution* in alles niet de revolutie is die de titel suggereert. Opvallend is ook dat de hardware (gitaren en drumstel) van de concurrent nodig is om dit spel te spelen.

Juist die concurrentie heeft grote stappen gemaakt in het doorontwikkelen van muziekgames. Van een simpel gitaarspel werd het een bandspel met zang en drums erbij en ook de aankleding en kleine speelelementen werden met elke uitgave net weer iets beter. *Rock Revolution* is in die zin een stap terug naar de wortels van het genre. Het voelt meer als een spel dan als een bandsimulator. Zo zijn er 'vergiftigde' noten die je juist niet aan moet slaan en haal je niet genoeg punten dan moet een nummer net zo lang over tot er wel genoeg punten verdiend zijn.

Konami's interpretatie is een stuk onvergefelijker en minder speels. De aankleding is vrij sober en alle franje lijkt haast bewust weggelaten. Voor puristen en game historici is *Rock Revolution* misschien nog interessant. Voor gamers die met vrienden in de huiskamer willen rocken en/of rollen is Konami's geschiedenisles net iets te saai.

Konami
Rock Revolution (voor Xbox 360, Playstation 3 en Wii)

Muziekgame Metalextravaganza

Nog geen metaalmoeheid voor Guitar Hero serie

Guitar Hero: Metallica is een **ode** aan de grondleggers van de heavy metal. Lead designer Alan Flores kijkt terug op zijn **droomproject**.

David Nieborg
AMSTERDAM

Nog een *Guitar Hero*-deel? Hoeveel zijn er nu wel niet? Verspreid over verschillende spelcomputers en inclusief uitbreidingssets kent de serie al meer dan tien delen. De muziekserie begon bescheiden met een plastic gitaar en maakte voor de muziek gebruik van covers van bekende bands. Die tijd is voorbij. Inmiddels is het spel big business. In de afgelopen 26 maanden draaide de serie alleen al in Noord-Amerika meer dan een miljard dollar omzet. Drie jaar na de Europese release is de serie doorontwikkeld tot een volledige bandsimulator inclusief microfoon en plastic drumstel.

De *Guitar Hero*-reeks is een kip die nog een hele reeks gouden eieren in zich heeft. Bands staan in de rij om de originele studiotracks aan de spelontwikkelaars te overhandigen om een zo'n authentiek mogelijke ervaring te garanderen. Al was het maar omdat de aanwezigheid van nummers in het spel gegarandeerd leidt tot meer muziekverkoop.

Rockster

Een van die bands die graag een eigen deel wilde maken en die hoog op de lijstjes stond van spelontwikkelaars was Metallica. Of zoals Metallica-zanger James Hetfield met enig gevoel voor understatement zegt: 'Toen ik klein was wilde ik altijd een rockster worden. Nu we in een game zitten denk ik dat we dat moment bereikt hebben.' De band is geen vreemde in de wereld van muziekspellen. Het laatste album, *Death Magnetic*, verscheen simultaan op cd en als download in *Guitar Hero*. Over drie weken ligt de metal gitarengame in de winkels.

Voor Alan Flores, lead designer van *Guitar Hero: Metallica*, was het maken van een Metallica-deel een droom die uitkwam: 'Ik ben al fan sinds mijn veertiende, toen ik voor het eerst naar een Metallica-concert ging. De kerngroep van ontwikkelaars is ook enorme Metallica-liefhebber en samen met de fanclub hebben we ons best gedaan zoveel mogelijk extra materiaal in het spel te proppen. Bij alle nummers zitten wetenswaardigheden over hoe ze tot stand zijn gekomen en we hebben veel exclusieve live-beelden extra op de disc gezet.' De heren van Metallica zelf stortten zich vol overgave op het meedenken en mee ontwikkelen. Het viertal ging dagen de studio in om met speciale *motion-capture*-pakken bewegingen op te nemen voor de animaties van hun spelkarakters.

Wie wordt de opvolger van Metallica: Slayer, Led Zeppelin of Van Halen?

Uitdagingen en meezingers.

Ritmepartijen

Waar de band zich verre van hield was het creëren van de te spelen ritmepartijen. Flores: 'Voor dit spel hadden we tien *note trackers* in dienst. Zij pakken de originele opnames en verzinnen daar de gitaar- en drumpartijen bij met verschillende moeilijkheidsgraden. We hebben dat nog geprobeerd te automatiseren maar dan krijg je geen uitdagend spelmateriaal. Per nummer is een *note tracker* gemiddeld drie tot vijf dagen bezig.'

Het resultaat is een van de beste *Guitar Hero*-delen tot nu toe. De muziek van Metallica lijkt gemaakt te zijn voor *Guitar Hero*. De ritmische gitaarpartijen, Hetfields gemakkelijk mee te zingen teksten en vingervlugge gitaarsolo's zorgen voor de juiste dosering van uitdagingen en gemakkelijke melodieën. Wat afwerking, de liefde voor heavy metal en de overal in door klinkende idolatie van de makers voor de band betreft zet *Guitar Hero: Metallica* een nieuwe standaard. En die is nodig want er staan nog heel wat delen op de rol.

De concurrent, speluitgever EA, brengt dit jaar een Beatles-spel op de markt en als aan het Flores ligt komen er nog veel meer speciale band versies: 'Als ik mag kiezen zou ik een spel maken van Led Zeppelin. Een band met geweldige tracks en een rijke geschiedenis. Persoonlijk ben ik groot fan van metal band Slayer met nummers die echt super lastig zijn om te spelen.' Op het web klinken andere, hardnekkige geruchten: Het moet rock band Van Halen zijn die deze zomer deel gaat uitmaken van het *Guitar Hero*-universum.

Guitar Hero: Metallica (Xbox 360, Playstation 2, Playstation 3, Wii); 22 mei.

TRANSACTIE

TOMMY WIERINGA

Het is interessant en pijnlijk om met journalisten te praten over een roman die ze niet gelezen hebben. Interessant om te zien hoe ze het kennisgebrek vormgeven, pijnlijk omdat het mijn roman is. Sommigen proberen te verbergen dat ze de drukproeven niet lazen, anderen missen die schaamte en zeggen ronduit dat lezen niet nodig is, de roman is slechts aanleiding om het over de schrijver te hebben.

Ik vond mezelf terug in de omlijsting van een interview (café, tafel, espresso, notitieblok) met een man die de komende, noch de vorige roman gelezen had. Het interview speelde zich af op basis van flapteksten. In een flaptekst staat meestal niks. Een verhaaltje plus wat biografische gegevens. (Recensies grijpen vaak weinig dieper. Aangeklede flapteksten, aangevuld met een mening van 1 tot en met 5 sterren.) Ik keek met verbazing hoe de journalist tien, vijftien vragen uit de karige gegevens wist te peuren. Met de informatie die hij in de flapteksten gevonden had, werden de romans met elkaar vergeleken. Het woord 'odyssee' speelde een rol, en ook het woord 'jeugd'. Hierin ontwaarde hij het grote verband tussen beide verhalen. Ik beaamde dat vriendelijk en zei 'goed gezien', want dat is mijn enige verweer tegen zulke brutaliteiten: ondoordringbare, tot het einde toe volgehouden vriendelijkheid. Het veinzen beantwoorden met een nog groter veinzen. Beschaving. Samen schaatsen op dun ijs.

Het interview is een geschikt genre om onwetendheid te maskeren. De gedachte 'er zijn geen domme vragen' vormt de basis van een langdurig volgehouden vergissing. Hij de vraag, ik het antwoord – een kleine choreografie van onkunde (hij) en eigenbelang (ik). Bij het verlaten van het café bedank ik hem vriendelijk voor het prettige gesprek. Er wil me geen andere belediging te binnen schieten.

Ook een paar dames van de damesbladen zagen nog geen kans het boek te lezen. Daarom dat ze wilden weten of ik van seks hield. Of ik kinderen wilde. Wie mijn verloofde was. Of ik mijn moeder haatte. Of ik mijn vader haatte. Of mijn jeugd een bron van langgerekte kwellingen was. Wanneer ik voor het laatst gehuild had. Of ik mijn hoofdpersoon was. Of het schrijven een wraakoefening was. Kootje voor kootje boorden ze zich bij me naar binnen. Ze kwamen best diep, mijn strategie van vriendelijke vermijding haperde. Ik verloor terrein, ik kwam niet ongeschonden uit de transactie. Langzaam werd zo mijn ziel voor het damesblad geschikt gemaakt. Mijn biografie voor infotainment. Er bestaat geen eenzijdig voordeel, je dacht een handige opportunist te wezen maar ging met een zere reet naar huis.

Tommy Wieringa is auteur van onder meer de romans *Alles over Tristan* en *Joe Speedboot*.

iPhone game Flight Control succes
Het verkeerstorenspel *Flight Control* slaat enorm aan bij iPhonegebruikers. Al 700.000 consumenten besteedden 79 cent voor de game.

Max Payne als digitale download
Twee oude delen van Max Payne zijn uitgebracht op Xbox 360. Ontwikkelaar Rockstar komt later dit jaar met deel drie.

6 Days in Fallujah zonder uitgever
Uitgever Konami brengt oorlogsspel *Six Days in Fallujah* niet uit, vanwege felle kritiek. Ontwikkelaar Atomic Games gaat toch door met de Irak-game.

De vrijheid om jezelf te zijn

Wat zeggen de media

'Het verstoorde leven van Etty Hillesum wordt veel gelezen in Frankrijk. Het zou terecht zijn als omgekeerd met dit dagboek van Hélène Berr hetzelfde gebeurt.'
– *de Volkskrant*

'Berrs dagboek laat met precisie zien hoe de aanvankelijke zorgeloosheid langzaam maar zeker omslaat als de netten van de bezetter zich geleidelijk verder sluiten. Tegelijkertijd – en dat is zo indrukwekkend aan dit dagboek – becommentarieert Berr dat sluipende proces met een scherp verstand en een zuiver, fijnzinnig gevoel. Zo maakt ze de lezer indringend en buitengewoon genuanceerd deelgenoot van de dilemma's waarmee ze worstelt. Wat is moed, wat is lafheid, wat is wijsheid? – daar draait het voortdurend om in dit dagboek.'
– *Het Parool*

'Het dagboek van het Joodse oorlogsslachtoffer Hélène Berr loopt van een gevoel van onwerkelijkheid naar naakte verschrikking en grijpt je steeds sterker naar de keel.'
– *NRC Handelsblad*

'Indrukwekkend. Deze verschrikkelijke gebeurtenissen mogen nooit vergeten worden. Daarom zou iedereen dit aangrijpende boek moeten lezen.'
– *Boekenwurm-en-pleeg.nl*

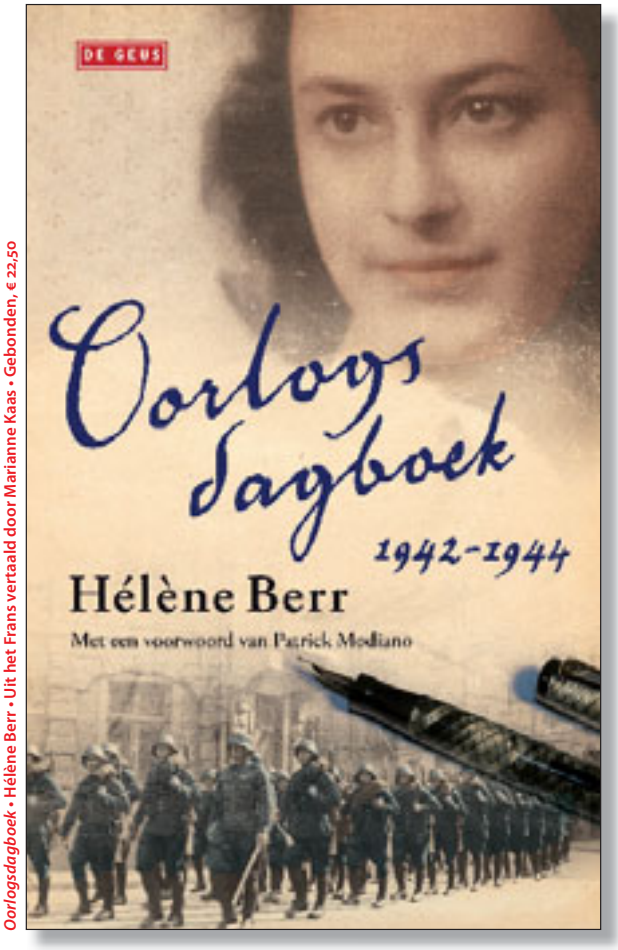

Oorlogsdagboek • Hélène Berr • Uit het Frans vertaald door Marianne Kaas • Gebonden, € 22,50

Wat zegt de boekhandelaar

'Net als dat van Anne Frank getuigt dit dagboek van een verschrikkelijke periode. Onze jonge generatie raad ik het zeker aan te lezen, opdat ze weten waartoe een systeem in staat kan zijn.'
– *Han Nillesen* van *Plantage Books & More Doomen, Eindhoven*

'Hélène vertelt over het leven van alledag; eerst verwonderd, opstandig, eenzaam met die ster op haar jas, maar later meer filosofisch en antwoordend op de immer gestelde vraag: waarom ben ik niet op tijd weggegaan? Een zelfbewuste, prachtig geschreven visie op de Duitse bezetting in Parijs.'
– *Corry Hilterman* van *Boekhandel van Rossum, Amsterdam*

'Een indringend dagboek, dat met grote gevoeligheid is geschreven door een jonge vrouw die zich zeer bewust was van de afschuwelijke oorlogsomstandigheden.'
– *Anneke van de Graaf* van *Boekhandel Godert Walter, Groningen*

'Dit is een tijdsdocument dat zich net zo laat lezen als *Het Achterhuis* van Anne Frank. Prachtig, meeslepend en tragisch.'
– *Ryanne Henstra* van *Boekhandel Iwema, Assen*

'Een prachtig maar beklemmend dagboek van een jonge Joodse vrouw over haar zoektocht naar geluk in een vijandige wereld.'
– *Mieke van Dooren* van *Linnaeus Boekhandel, Amsterdam*

'Een mooie mix van muzikale zinnen, poëtische eenvoud en nuchtere alledaagsheid.'
– *Amber Tankink* van *Boekhandel Westerhof, Zwolle*

'Een mooi verhaal, vooral zoals Hélène haar angsten beschrijft en ook beseft dat ze steeds weer een stukje van zichzelf moet inleveren.'
– *Aartje Westhuis* van *Boekhandel Osinga, Nunspeet*

'Bij het dichtslaan van het boek, laten Hélène Berrs laatste woorden je verslagen achter. Het is wederom zo'n boek waarin je de toekomst van een jong mens kapot ziet gaan, uiteen ziet vallen.'
– *Monique Manshanden van Boekhandel Plukker, Schagen*

'Bijzonder prachtig is haar wil om intens te leven. Die was vele malen sterker dan de gruwel die zij moest verduren omdat ze Joods was.'
– *Henriëtte Coelers* van *Boekhandel H.M. Coelers, Rotterdam*

Knut Hamsun, Nobelprijswinnaar als inspirator

Pieter Steinz in gesprek met P.F. Thomése

Dit jaar is het 150 jaar geleden dat Knut Hamsun (1859-1952) werd geboren. Deze Noorse Nobelprijswinnaar werd beroemd met vernieuwende romans als *Honger, Mysteriën* en *Pan*, romans die grote invloed hadden op schrijvers als Mann, Gide, Miller, Hemingway en Céline. I.B. Singer noemde hem 'de vader van de moderne literatuur'. Ook voor hedendaagse auteurs is Hamsun nog steeds een belangrijke inspiratiebron.

U BENT VAN HARTE WELKOM

Naar aanleiding van het verschijnen van de Nederlandse vertaling van Hamsuns roman *Mysteriën* zullen Pieter Steinz en P.F. Thomése op 10 mei, 15.00 uur in Boekhandel Selexyz Scheltema, Koningsplein 20, Amsterdam spreken over het thema 'Hamsun als inspirator'.
De toegang is gratis. De middag wordt georganiseerd door Selexyz Scheltema en uitgeverij De Geus, met steun van de Noorse Ambassade.

Mysteriën

In een slaperig, Noors kustplaatsje, eind 19de eeuw, stapt een geheimzinnige vreemdeling in een opvallend geel pak aan land, met een vioolkist onder zijn arm en een flesje blauwzuur in zijn vestzak. Hij noemt zichzelf Johan Nilsen Nagel. Hij ontregelt het leven van de bewoners, dist grote verhalen op, sluit vriendschap met de dorpsgek, lijkt geobsedeerd door een recent sterfgeval en maakt twee vrouwen tegelijk het hof. Wie is Nagel en wat wil hij van de dorpsbewoners?

Mysteriën ligt vanaf 10 mei in de boekhandel.

Mysteriën **• Knut Hamsun • Uit het Noors vertaald door Marianne Molenaar • Gebonden, € 19,90**

DE GEUS www.degeus.nl

DVD RECENSIE
MAARTEN BLOEM

Therapiejuweeltjes van een half uur

Wat moet je doen als je beste melkkoe, *The Sopranos*, geen melk meer geeft? Je blijft gewoon proberen een nieuwe te fokken en dat is dus precies wat betaalzender HBO doet. Toegegeven, series als *True Blood* en *Deadwood* zijn (net) niet zo goed als *The Sopranos*, maar winnen het nog steeds met gemak van de standaardwaar van de grote Amerikaanse netwerken.

***In Treatment* is een nieuwe serie van HBO en draait in zijn geheel om een klein onderdeel dat *The Sopranos* mede uniek maakte: de therapiesessies. In de door Rodrigo Garcia Barcha, de zoon van schrijver Gabriel Garcia Marquez, geschreven en mede-geproduceerde serie kijken we mee in de praktijk van psychiater Dr. Paul Weston (Gabriel Byrne). Elke aflevering van een half uur draait om een patiënt die daar, op de versleten bank, zijn gal komt spuwen.**

En dat levert sobere, kale maar goede televisie op. Niet de actie, maar de interactie tussen patiënt en psychiater vormt de hoofdmoot. Bij dit soort televisietoneel komt het aan op de acteerprestaties van de 'patiënten' die ons moeten zien te boeien. Het enige 'uitstapje' dat ons buiten het kantoor van Weston brengt is zijn wekelijkse sessie met de eigen psychiater. En daar blijkt dat de man die altijd innemend en sympathiek is jegens zijn eigen patiënten, nog met de nodige eigen demonen worstelt.

***In Treatment* is zwaardere kost dan we als tv-kijker gewend zijn. Maar de volhouder zal beloond worden met de kwaliteit die we van HBO gewend zijn.**

▶ In Treatment
Op dvd verkrijgbaar

Te Koop: lelijke wassen beelden voor weinig

Ze deden het niet eerder, maar de Hollywood Walk of Fame vertoont barstjes en er is geld nodig. Dus gaan er bij het Hollywood Wax Museum beelden in de veiling. The Beatles zijn al weg, maar er blijven nog plenty celebs over om op te bieden. Ze hebben allemaal een ding gemeen: ze lijken voor geen meter. WWW.LIVEAUCTIONEERS.COM.

Tijdschrift 'We stellen de lezer centraal'

Blaadjes via het net bestellen

Losse nummers van tijdschriften verkopen en de klant centraal stellen. Saviena.com moet een internetkiosk worden.

Maarten Bloem
AMSTERDAM

Tijdschriften bestellen vanuit je luie stoel, dat is de corebusiness van de nieuwe website die Arjen Bruinning en Peggy Simons runnen: Saviena.com. Het idee van een internetkiosk waar je losse nummer van bladen kunt bestellen was al een tijd een droom voor Bruinning en zijn partner. 'Ik heb IT gestudeerd maar altijd wat met tijdschriften gehad. Nu heb ik besloten er voor te gaan. Ik ben eind vorig jaar naar een distributeur gestapt.' Die distributeur, Sellvia, heeft alle bladen op voorraad. Zij leveren ook aan TNT en AKO die een soortgelijke dienst als Saviena.com aanbieden. Maar naar eigen zeggen zijn Simons en co anders. 'Sellvia wilde met ons in zee omdat we flexibeler zijn. De AKO en TNT houden zich bezig met allerlei randzaken buiten de tijdschriften, terwijl wij ons echt daar op richten en de lezer centraal stellen.'

Last van de crisis? 'Tijdschriften blijven mensen gewoon lezen.'

Die lezer krijgt als het aan Bruinning ligt een voor hem persoonlijke nieuwsbrief. 'Dan krijg je bijvoorbeeld de dag voordat je favoriete tijdschrift uitkomt een reminder en een voorproefje van de inhoud. En we gaan net als bijvoorbeeld bol.com je attenderen op bladen die misschien ook interessant voor jou zijn.' Maar de ambities van Bruinning en Simons houden daar niet op. 'We hebben bijvoorbeeld ook plannen om het webconcept op termijn naar het buitenland uit te rollen, zodat expats en emigranten ook bladen kunnen bestellen.' Daarnaast werken twee programmeurs bij Saviena.com aan een manier om een stapel tijdschriften aan iemand te bezorgen met een persoonlijke boodschap erbij.

Een nieuw webconcept in een neergaande economie, is dat wel verstandig? Bruinning ziet er geen probleem in: 'Tijdschriften blijven mensen gewoon lezen, dat wordt volgens mij niet door de economie beïnvloed. Nu ook weer met de vakantie, dan is het toch fijn om een stapel bladen mee te nemen?' Bruinning en Simons steken hun eigen geld in hun website en blijven naast hun site voorlopig allebei vier dagen per week werken. Maar stiekem hoopt Bruinning dat zijn website een succes wordt en zijn dagen als loonslaaf geteld zijn. 'Een bedrijf zoals bol.com, daar kan ik echt jaloers op zijn. Dat is natuurlijk wel een droom. Het zou fantastisch zijn als we met dit concept ooit ons brood konden verdienen.'

Nieuw leven

ROSS EN BRAND: DANK!

Heel Groot-Brittannië viel over Russell Brand en Jonathan Ross heen toen ze in een olijke radioshow acteur Andrew Sachs (*Fawlty Towers*) in de maling namen. Het leverde Ross een schorsing op. Brand verloor zijn baan. Maar Sachs is tevreden met alle (negatieve) aandacht. 'Ze hebben mij weer op de kaart gezet', aldus de acteur tegen de BBC. Sinds de rel acteert hij weer.

Talentenjacht

K-ZOEKTOCHT BIJ SBS6

Niet de TROS, die normaliter alle K3-waar over ons uitstrooit, maar de zender SBS6 zal een talentenjacht gaan uitzenden waarin gezocht wordt naar een derde lid van kleuterpopband K3. Kathleen, een van de drie K's, hield het onlangs voor gezien na tien jaar zingen voor de allerkleinsten. De show rond haar opvolging wordt in het najaar uitgezonden.

Dronken

DAVID NAAR ZIEKENHUIS

De Amerikaanse acteur David Hasselhoff is afgelopen weekend vanwege een alcoholvergiftiging opgenomen in het ziekenhuis. Zijn 16-jarige dochter vond de acteur onwel op de vloer van diens huis. Het was niet de eerste keer dat dochterlief de dronken afgegleden ster van de vloer moest opvegen. Vorig jaar filmde ze haar vader heimelijk terwijl hij lallend een hamburger at.

Film op tv

SUPERMAN VLIEGT WEER

Twee X-Men films had regisseur Bryan Singer achter de kiezen en nog was hij de superhelden niet zat. In 2006 waagde hij zich aan een held die al lang niet meer op het witte doek te zien was: Superman. De superheld die hoogstpersoonlijk naar de aarde is gestuurd om ons te verlossen en te behoeden voor al het kwaad, als een onoverwinnelijke Christusfiguur. *Superman Returns* gaat verder waar *Superman II* stopte en slaat wijselijk de twee slappe delen na die film over. Na een zoektocht naar de overblijfselen van thuisplaneet Krypton keert hij terug naar Metropolis, liefje Loïs Lane heeft inmiddels een nieuwe vriend, de slechterik is nog steeds Lex Luthor (Kevin Spacey). *Superman Returns* zit net als de meeste superheldenfilms bomvol mooie special effects: Superman redt een space shuttle, kogels ketsen in slow motion af op zijn oog. Jammer is wel dat de humor uit de oudere delen helemaal uit de film is verdwenen.

▶ Veronica, 20.30

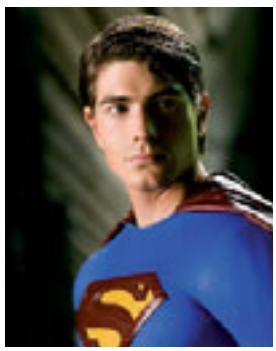

Oeps! Verkeerde foto
Het *AD* had gisteren de dader van het drama in Apeldoorn op de voorpagina, dacht de krant. Het blijkt echter te gaan om R. Tates en niet K.R. Tates.

Kaandorp op de fiets getrouwd
Comédienne Brigitte Kaandorp is getrouwd met haar vriend Jan. De cabaretière gaf haar jawoord op fietsvakantie, in het Zeeuwse Doesburg.

Ogilvie babbelt met familie
Het Schotse medium Derek Ogilvie is vanaf donderdag te zien in *Family Circle*. Ogilvie gaat zich richten op families die een dierbare hebben verloren.

20.00 FILM: SIX DEGREES OF SEPARATION, BBC2

Will Smith is een homoseksuele zwendelaar die een rijk echtpaar tilt.

20.05 JOEY VERONICA

Comedyserie rond Joey, die het in deze spin-off zonder zijn *Friends* probeert.

20.40 THE OFFICE CANVAS

Ricky Gervais is David Brent, de *manager from hell*.

21.30 MIJN TENT IS TOP RTL4

De restaurantenstrijd onder leiding van Herman den Blijker loopt op zijn eind.

23.40 FILM: HET MEISJE MET HET RODE HAAR, NED2

Het levensverhaal van verzetsstrijdster Hannie Schaft.

Nederland 1

17:00 KRO Kindertijd
17:01 Dit of dat
17:04 Dragon
17:16 De grabbelton
17:20 Yrsa
17:25 Sesamstraat
17:59 EénVandaag
18:00 NOS Journaal
18:15 EénVandaag
18:40 NOS Sportjournaal
19:00 Lingo
19:25 Intensive Care
20:00 NOS Journaal
20:30 Blik op de weg
21:05 Missers!
21:45 Opsporing verzocht
22:30 Toen was geluk heel gewoon
23:00 Pauw & Witteman
23:55 NOS Journaal

Nederland 2

17:00 NOS Journaal
17:10 Soeterbeeck
17:35 Tijd voor MAX special - Stichting Vluchteling
18:25 That's the question
18:50 Man bijt hond
19:25 Andere tijden special
20:25 NOS Bevrijdingsdag 2009
22:15 NOS Journaal
22:30 Nova/Den Haag Vandaag
23:10 Simek voor de verandering
23:40 **Het meisje met het rode haar**

Nederland 3

17:15 NOS Jeugdjournaal.nl
17:20 SpangaS Marathon
18:00 Amika
18:23 Het Klokhuis
18:45 NOS Jeugdjournaal
18:59 Nederland 3
19:00 ONM
19:30 De Wereld Draait Door
20:09 NOS Journaal
20:15 NOS UEFA Champions League: voorbeschouwing Manchester United - Arsenal
20:40 NOS UEFA Champions League: Manchester United - Arsenal
22:40 NOS UEFA Champions League: nabeschouwing Manchester United - Arsenal
23:00 NOS Sportjournaal
23:20 NOS Journaal
23:35 Humor tv op 3

RTL 4

17:05 As the world turns
18:00 RTL Nieuws
18:15 Editie NL
18:35 RTL Boulevard
19:30 RTL Nieuws
19:55 RTL Weer
20:00 Goede tijden, slechte tijden
20:30 Uitstel van executie
21:30 **Mijn tent is top**
22:30 Gordon Ramsay: Oorlog in de keuken!
23:30 RTL Nieuws
23:40 RTL Weer
23:45 RTL Boulevard

RTL 5

17:40 The king of Queens
18:05 My name is Earl
18:30 How I met your mother
19:00 Wie is de chef?
19:30 Take me out
20:00 PostcodeLoterij: Deal or no deal
20:30 CSI: Miami
21:25 House
22:20 Burn notice
23:15 Take me out
23:45 How I met your mother

RTL 7

18:00 The A-Team
18:55 Knight rider
19:55 Married with children
20:30 White men can't jump
22:40 For da love of money

RTL 8

17:10 De bruiloft van...
17:40 Oprah Winfrey show
18:35 Dr. Phil
19:30 Debbie's facelift voor je huis
20:30 Anne Frank: The whole story

SBS 6

17:05 JAG
18:00 De grote verbouwing
19:00 Hart van Nederland - Vroege editie
19:20 Shownieuws - Vroege editie
20:00 Trauma centrum
20:30 NCIS
21:30 NCIS
22:30 Hart van Nederland - Late editie
22:45 Piets weerbericht
22:50 Shownieuws - Late editie
23:20 Holland's got talent

NET 5

17:15 Ready steady cook
18:10 Smaken verschillen
18:40 Charmed
19:35 Ghost whisperer
20:30 SINGLE
21:05 Samantha who?
21:35 Being Erica
22:25 Law & Order: Special Victims Unit
23:20 Criminal intent

Veronica

17:15 The replacements
17:35 Phineas & Ferb
18:00 Sneak
18:10 My wife and kids
18:40 According to Jim
19:05 Will & Grace
19:35 Friends
20:05 **Joey**
20:30 Superman returns
23:10 Primeval

Eén

17:05 Are you being served?
17:35 Buren
18:00 Het journaal
18:10 De rode loper
18:35 Blokken
19:00 Het journaal
19:40 Man bijt hond
20:05 Het weer
20:10 Thuis
20:40 Verborgen gebreken
21:30 Koppen XL
22:00 The one man show
22:50 Het journaal laat
23:11 KENO-uitslagen
23:12 Het weer
23:15 Blackadder
23:45 Man bijt hond

Canvas

17:15 Zoé Kezako
17:30 Gawayn
17:45 George van de jungle
18:00 Go IV
18:10 Karrewiet
18:20 Clash
18:35 Click-ID
18:55 Disney's Zoem in op Maggie
19:05 Go IV
19:15 Karrewiet
19:25 Oggy en de kakkerlakken
19:30 H2O
19:59 CANVAS
20:00 Terzake
20:40 **The office**
21:10 De film van mijn leven
21:40 Verloren land
22:10 Stijn en het heelal
23:05 Phara
23:45 De film van toen

BBC 1

17:05 Richard Hammond's blast lab
17:35 Blue Peter
18:00 MyWish
18:05 Newsround
18:15 The weakest link
19:00 Nieuws en weerbericht
19:30 Regionaal nieuws en weerbericht
19:55 Party election broadcast for the European parliament: Labour party
20:00 The One show
20:30 EastEnders
21:00 Holby City
22:00 All the small things
23:00 Nieuws en weerbericht
23:25 Regionaal nieuws en weerbericht
23:35 BBC Headroom

BBC 2

17:30 Put your money where your mouth is
18:15 Cash in the celebrity attic
18:55 Party election broadcast for the European parliament: Labour
19:00 Eggheads
19:30 Great British menu
20:00 **Six degrees of separation**
21:50 Secret fawns of Yellowstone
22:00 Wainwright's walks
22:30 How Britain got the gardening bug
23:00 Later live
23:30 Newsnight

ARD

17:00 Tagesschau um fünf
17:15 Brisant
18:00 ARD vor acht
19:45 Wissen vor 8
19:50 Das Wetter im Ersten
19:52 Tor der Woche / des Monats
19:55 Börse im Ersten
20:00 Tagesschau
20:15 Um Himmels Willen
21:05 In aller Freundschaft
21:50 Plusminus
22:15 Tagesthemen
22:43 Das Wetter im Ersten
22:45 Menschen bei Maischberger

ZDF

17:00 heute - Wetter
17:15 hallo deutschland
17:45 Leute heute
18:00 SOKO Köln
19:00 heute
19:20 Weerbericht
19:25 Die Rosenheim-Cops
20:15 Mein Herz schlägt in Afrika
21:00 Frontal 21
21:45 heute-journal
22:12 Weerbericht
22:15 37°
22:45 Johannes B. Kerner

Comedy Central

20:00 The Simpsons
20:25 Family guy
20:50 South Park
21:15 Unhappily ever after
21:45 Malcolm in the middle
22:10 That 70's Show
23:05 30 Rock
23:30 Frasier

Discovery Channel

17:05 Campervan crisis
18:05 LA Ink: Kat gets a scare
19:00 Mythbusters: Exploding water heater
20:00 World's toughest tribes: Tunnellers
21:00 Time warp: Liquid nitrogen
21:30 Time warp: Bull whip
22:00 Dirty jobs: Steel mill worker
23:00 Destroyed in seconds
23:30 Eyewitness

National Geographic

17:00 Nazi scrapbooks: The Auschwitz albums
18:00 Tiger island
18:30 Animal house
19:00 Dog town: New lives
20:00 Earth investigated: Alien contact
21:00 Black Panthers
22:00 Guantamano's secrets

Het Gesprek

17:15 Documentaire
18:45 HARDtalk
19:15 En profile
19:45 The late show
20:30 Click
21:00 BBC World News
21:30 Blueshots tv
22:15 Boven het maaiveld
23:00 HARDtalk
23:30 The late show

RETOUR AFZENDER

Dagelijks plaatsen we de meest relevante, optimistische en hilarische mailtjes die binnenkwamen op redactie@depers.nl

Rampspoed

De veel geroemde 'nuchterheid' van Hollanders, heeft die wel ooit bestaan? Zijn ze niet opgegroeid met allerlei sprookjes, waarvan Koninginnedag er één is? In deze zorgwekkende tijd zijn het afleidingsrituelen om de werkelijkheidszin van het gewone volk te temperen en daardoor van een wereld in crisis. Veel verbijstering en ongeloof, hoezo? Hetzelfde schouwspel is bijna wekelijks te beleven op Nederlands wegen, waar dodelijk autogeweld zijn werk doet, ook op onschuldige slachtoffers, maar dat wordt vergeten. Een eindeloze herhaling van hetzelfde: even schrikken, traantjes, bloemen, kaarsen en daarna weer gewoon doorgaan tot het volgende drama, dat al in de maak is. Men kan zich beter concentreren op het voorkomen en oplossen van de vele valkuilen die de mensheid vanaf haar bestaan, door eigen wijsheid, veroorzaakt heeft. Want de klap die straks komt zal vele malen groter zijn dan de klap op die bewuste Koninginnedag in 2009.
Emil Broekman

Met die klap die straks komt bedoelt u het einde der tijden, nemen we aan?

Wanhopige burger

Eenzame, werkeloze en depressieve mannen kunnen hun borst natmaken. Stonden mensen als Balkenende en Rouvoet al verlekkerd naar hun voordeur te kijken, je hoort ze nu eigenlijk al door de brievenbus hijgen om zich met de burger te kunnen bemoeien. Want dat zal ongetwijfeld het gevolg zijn van de voorspelbare golf van praatprogramma's, onderzoekszoekscommissies en Kamerdebatten over de wanhoopsdaad van Karst Tates. Meer opdringzorg en gluurinstellingen. Niet dat de overheid ook maar enigszins in de burger is geïnteresseerd, maar de Nederlander heeft een onverzadigbare behoefte anderen in het gareel te krijgen. Dat vindt hij eigenlijk belangrijker dan het resultaat.
Peter Hofman Kolk

First choice

De manier waarop u Michelle Obama portretteert in uw reportage '100 dagen First Mom' (pagina 6 en 7, woensdag) trof me. Het is lef van Michelle om zichzelf te positioneren als een vrouw die kiest voor haar rol als moeder en echtgenote en het is lef van uw redactie om juist deze kant van de Obama's te belichten. Zelf ben ik een carrièrevrouw die haar loopbaan opzij schoof voor de zorg voor haar gezin. Ik had nooit gedacht dat een leven zonder agenda me ook gelukkig kon maken. Wellicht dat Michelle Nederlandse vrouwen tot voorbeeld kan zijn om bewust keuzes te maken. Want het bewustzijn dat aan iedere keuze - welke die ook is - een prijskaartje hangt, ontbreekt nog wel eens.
Marleen Rechsteiner

Marktplaats

Op woensdag 29 april was er in *De Pers* een artikel waarin Marktplaats werd opgehemeld. Laat ik u uit de droom helpen: Marktplaats is één vergaarbak van gestolen goederen. Toen in januari mijn postzegel/bankbiljettenverzameling werd gestolen middels inbraak, kon ik een deel binnen twee weken op Marktplaats te koop zien. Met veel moeite kon ik de recherche overtuigen er iets aan te doen. Toen het eenmaal zover was had de heler al voor 800 euro verkocht. 'Jammer mijnheer', zei de recherche. Goederen worden soms binnen een uur verkocht na plaatsing (Gereserveerd noemt Marktplaats dit). Als Centrale Justitie maar twee man permanent op Marktplaats zou zetten om dagelijks advertenties te spotten, dan zou meer dan dertig procent van alle gestolen waar in Nederland boven water komen. Ik hoop dat een politicus dit ook leest.
Peter Belinfante

Zelf kopen we gestolen goederen het liefst op eBay, die site is veel internationaler.

Persbericht van de dag

Welke spetter wordt 'Holland's next Koi model'? Dat is de vraag die thans vele tienduizenden vijver- en koiliefhebbers in spanning houdt. Tijdens De 7e Nationale Koi- en Vijverdagen (15, 16 en 17 mei 2009 in Safaripark Beekse Bergen, Hilvarenbeek) bepaalt een Japanse jury welke karper zich een jaar lang de mooiste Koi van de Benelux mag noemen. Of misschien wel van Europa, want de koishow van De Nationale Koi- en Vijverdagen is de grootste beauty contest voor gekleurde karpers buiten Japan. Opmerkelijk voor een klein land als Nederland. Maar toch ook weer logisch als je weet dat Nederland en België samen één van de grootste markten ter wereld zijn op het gebied van vijvers en Koi.
Dennis Barten, KOI 2000

De redactie behoudt zich het recht voor om reacties te beantwoorden.

Spraakmakend nieuws op DePers.nl

Overspelig? Ik?

Berlusconi eist excuses van zijn echtgenote.
www.depers.nl/berlusconi

4 mei

Nederland rouwt om de oorlogsdoden.
www.depers.nl/dodenherdenking

Drama Apeldoorn

Lees het laatste nieuws hier.
www.depers.nl/apeldoorn

Game van de dag

Snoer de Toppers de mond.
www.depers.nl/game

Volg het op DePers.nl

1 **Lijfwachten van belangrijke personen worden tot de belangrijkste politieambtenaren in Frankrijk gerekend. Dat blijkt niet uit hun werk.**
www.depers.nl/lijfwacht

2 **In het Belgische Vroenhoven heeft een Nederlander een bakkerij overvallen. De man voerde daarbij als excuus op dat hij kanker had.**
www.depers.nl/kanker

3 **Bizarre zaak. De 25-jarige Bruno K. heeft toegegeven dat hij zijn vrouw heeft vermoord en daarna seks met haar had.**
www.depers.nl/morbide

LEZERSCOLUMN

Dagje uit

Lisette Beentjes
•••

Wij gingen vroeger veel kamperen. Vooral op de Veluwe. We woonden in een flat en veertien dagen Veluwse bossen was voor ons een feest. Er was ook veel te doen. Toen, begin jaren zeventig.

De Echoput had voor mij iets magisch. Deed me aan het sprookje van Vrouw Holle denken. Daar fietsten we dan vanaf de camping waar we stonden naartoe. Onderweg eten en drinken in de berm, gewoon langs de autoweg.

Ook gingen we naar De Apenheul. Ik vond het leuk, die apen, maar liever niet zo dichtbij. Mijn vader danste er met een chimpansee, de held. Een van de apen beet mijn zusje in haar duim. Zie je wel, dacht ik nog, niet te vertrouwen die beesten, we sluiten ze op en ze pakken ons toch terug. En terecht natuurlijk.

Dolfinarium Harderwijk, ook zoiets geweldigs. Het waren de jaren van Flipper en Skippy, dus erg veel mooier kon het niet. De dolfijnen deden

> **Dagjesmensen trekken naar De Naald om er te kijken.**

hun kunstjes en leken er zelf van te genieten. Je zou tenminste zweren dat ze lachten. We vonden het prachtig; dolfijnen in het echt!

En dan was er nog de Koningin Julianatoren. Mijn zusjes en ik gingen met mijn vader mee de toren in. Mijn moeder durfde niet. Extra stoer om dan toch omhoog te gaan en naar beneden te zwaaien.

Maar we fietsten vooral veel. Dat kon daar op de Veluwe heel mooi. De Veluwe in alle schoonheid en met alle attracties.

Die Veluwe heeft er een attractie bij. Dagjesmensen trekken naar De Naald om er te kijken. Hun hand voor hun mond te houden en nog maar eens te kijken. En de kaartjes op de bloemen te lezen.

Op de fiets en dan op de terugweg misschien een pannenkoek. Geen broodje in de berm. Het moet wel leuk blijven.

Uw column in De Pers? Stuur uw pennenvrucht (maximaal 350 woorden) naar mijncolumn@depers.nl.

OPLOSSINGEN PUZZELS

Zwerds
-o-e-a-b-
opslurpen
sonde-rep
-pat-soho
-s-enz-e-
die-dweg
-tra-apso
uitslapen
-est-reng
HOTELIER

Cryptogram
Horizontaal:
1. Rollende; 4. grond-lijn; 6. doof; 8. tapeier; 9. sneeuw; 10. naamwens; 11. buskruit.
Verticaal:
1. Regels; 2. lengte; 3. nalopen; 5. nathals; 6. drijver; 7. falen.

Brainsnack: Gezichtshoek 4. De blauwe en rode uitgang op de achterzijde moeten omgewisseld worden.

6	7	5	2	9	3	4	8	1
9	2	4	8	7	1	3	5	6
8	3	1	6	4	5	2	9	7
2	4	7	3	6	9	5	1	8
5	6	9	3	1	8	4	7	2
1	6	8	7	5	2	9	3	4
5	9	3	1	8	4	6	7	2
7	5	9	4	1	6	8	2	3
3	8	6	5	2	7	1	4	9
4	1	2	9	3	8	7	6	5

2	9	1	7	4	6	3	8	5
6	4	5	8	2	3	1	9	7
7	8	3	9	5	1	6	2	4
1	3	4	2	6	5	9	7	8
9	5	7	4	3	8	2	1	6
8	6	2	1	9	7	4	5	3
5	1	6	3	7	9	8	4	2
3	2	8	5	1	4	7	6	9
4	7	9	6	8	2	5	3	1

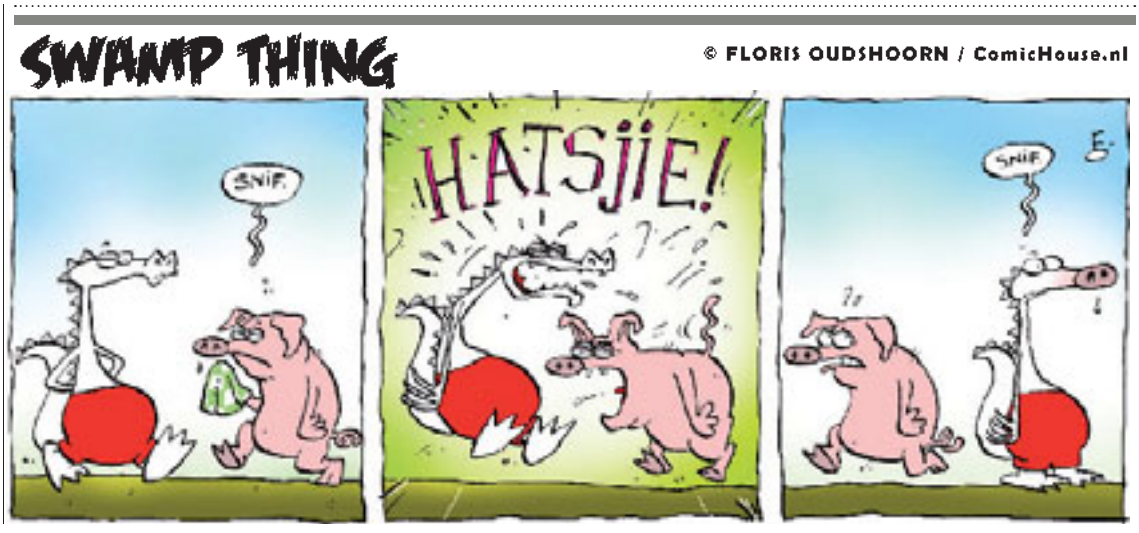

ZWEEDS RAADSEL:

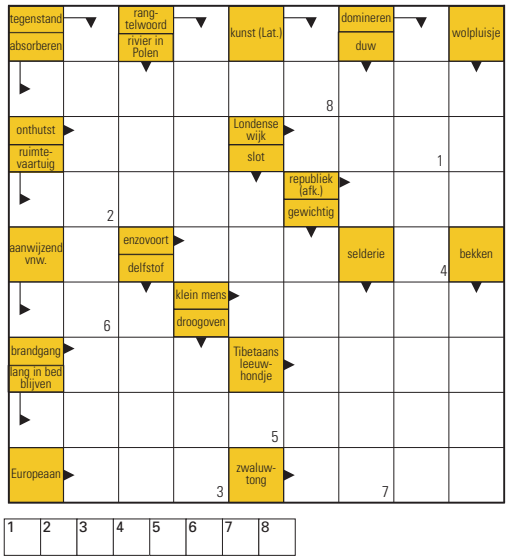

CRYPTOGRAM:

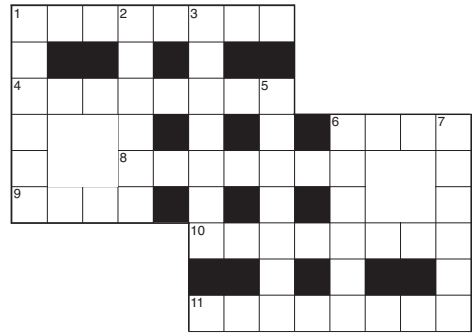

Horizontaal:
1. Vlees in beweging (8); 4. De basis wordt gevormd door een streep op de bodem (8); 6. Het hoort niet, dus maak het uit! (4); 8. Beroemdheid achter het buffet (7); 9. De scherpe kant van een boterham (4); 10. Gedicht met een reputatie (8); 11. De uitvinder hiervan was geen domoor (8).

Verticaal:
1. Opgeschreven en voorgeschreven (6); 2. Hier moet het uitkomen, of uit die andere maat (6); 3. Schaduwen controleren (7); 5. De dronkaard vocht met een schilder (7); 6. Die jager is meer dan vlot (6); 7. Stem van tafels die overhoop liggen (6).

SUDOKU ★ ★

4			6	8	2			
	2						6	9
	1		3			8	4	
	6		1	9	7		5	
	5	7					1	6
1			2				7	
7		3		5				4
		5	8					
					6	3		

BRAINSNACK:

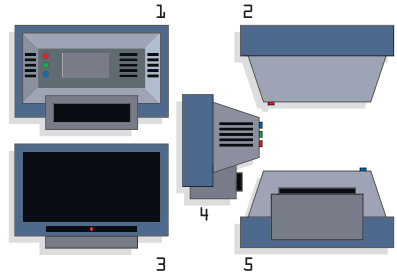

Je ziet een televisietoestel vanuit vijf verschillende gezichtshoeken. Welke gezichtshoek (1-5) is fout afgebeeld?

SUDOKU ★ ★ ★

	7	5		9	3		8	
		4					5	6
						2		
	6	8						
	9			8	4		7	
				1	6			
3			5			1		
4		2						

De Pers Dagblad

Een uitgave van Mountain Media BV

Anthony Fokkerweg 61 - 3
1059 CP Amsterdam
tel: 020 - 3460560
fax: 020 - 3460596

website:
www.depers.nl

distributie:
distributie@depers.nl
020-3460530

sales:
sales@depers.nl
020-3460512

marketing:
marketing@depers.nl

oprichter:
Cornelis van den Berg

uitgever:
Ben Rogmans

hoofdredactie:
Jan-Jaap Heij, Alain van der Horst

art direction:
Antoine Hamers

Dagblad De Pers is een gratis kwaliteitskrant die wordt verspreid via NS-stations, Bruna-winkels, TNT Business Points en kantoren. Kijk op www.depers.nl voor een uitgebreid overzicht van de distributiepunten.

DE PERS EN SOUTHPHASE :-)

Southphase reikt het keurmerk :-) uit aan hen die goedgehumeurd, optimistisch en positief zijn, over durf en energie beschikken en een inspiratiebron voor anderen zijn. Lezers van De Pers kunnen op www.southphase.com mensen en organisaties nomineren voor het keurmerk.

VAN DALE GEEFT ANTWOORD

Zetel

Als je je als Nederlander bezighoudt met het maken van woordenboeken, is het nuttig om geregeld naar de Vlaamse tv te kijken. En dat dan niet om je te verlustigen in de zoveelste ronde in de taalstrijd of de tigste kabinetscrisis – al blijft dat natuurlijk altijd smullen.

Nee, voor de woordenboekenmaker is het gewoon wérk om naar de VRT te kijken. Want je moet natuurlijk wel op de hoogte blijven van de taalkundige verschillen tussen Noord en Zuid. En daar zijn er nogal wat van.

Om bij de politiek te blijven: de Belgen kennen verschillende parlementen. Het Belgische, het Vlaamse, het Waalse, het Brusselse en nog wel meer. Er zijn dus ook heel wat parlementszetels.

Misschien is het wel daarom dat men daar een gezellig woord voor heeft bedacht: zitjes. Zo kun je in de krant lezen dat de Vlaamse liberalen na de jongste verkiezingen beschikken over achttien zitjes. Nederland kent het woord zitje natuurlijk ook, maar hier duiden we er iets heel anders mee aan: een hoekje waar je met een paar mensen kunt gaan zitten, bijvoorbeeld bij de koffieautomaat. Dat vinden wij dan weer gezellig.

Een zitje is bij ons iets concreets, terwijl zetel een abstract begrip aanduidt. Dat laatste is dan in Vlaanderen weer net andersom, want daar is zetel synoniem met 'fauteuil' en ga je op zondag naar de meubelboulevard om nieuwe zetels te kopen. ●

Deze rubriek verschijnt in *De Pers* op maandag, dinsdag en donderdag.

www.depers.nl/vandale

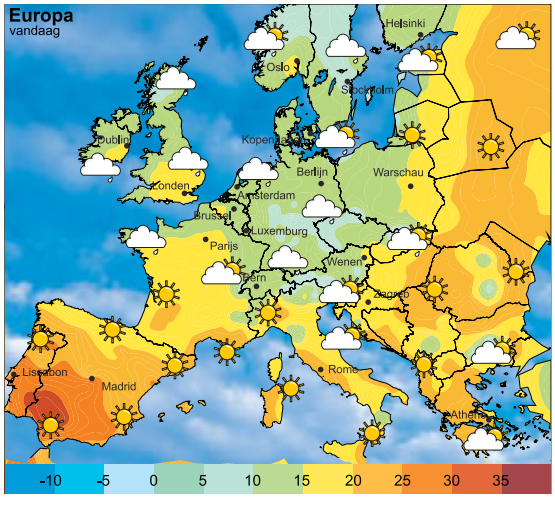

DI	WO	DO	VR	ZA
8 14	12 18	10 19	6 19	7 17
W 3	W 3	ZW 3	ZW 3	W 2
3-8	0-7	0-2	0	0-3

Het weer in uw regio? Bel 0900-1234570 (60 cpm)

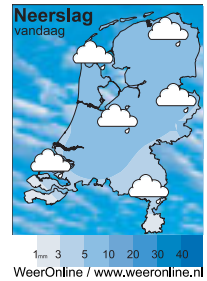

WeerOnline / www.weeronline.nl

Vandaag

Er is maar weinig zon vandaag. De bewolking heeft de overhand en er zijn perioden met regen en motregen; het zullen geen grote hoeveelheden zijn. De wind is matig, aan de kust vrij krachtig en komt voornamelijk uit het westen. Het wordt maximaal 14 graden. Later vanmiddag is het even droog.

Morgen

Een vergelijkbaar weerbeeld. Ook morgen overheerst de bewolking en valt er af en toe wat regen, met name in het noorden. Het zuiden kent meer droge perioden en daar is zelfs nog wat ruimte voor de zon. De middagtemperatuur ligt met 14 tot 17 graden ook weer wat hoger. Morgenavond wordt het geleidelijk droger.

9292

Tijdelijke wijzigingen OV:

Zandvoort (bus)

Tot en met 12 juni. Connexxionlijnen 80 en 81. Halten Busstation, Koninginneweg en Kostverlorenstraat vervallen.

Gennep/Ottersum (bus)

6 mei tot en met 17 juni. Hermeslijn 83 en Veolialijn 283. Halten Wilhelminaplein, Brugstraat, Niersbrug, Zuid Oostwal en Ottersumseweg vervallen.

De Zilk/Noordwijkerhout (bus)

Tot en met 22 mei. Connexxionlijnen 57 en 90. Halten Ruigenhoek, Corneliabrug, Transformatorhuisje, Zanderij en Narcissa vervallen.

Meer op www.depers.nl/92920v
Onderweg? Bel 0900-9292 (€ 0,70 p/m)
of kijk op mobiel.92920v.nl

Radio Groot sportverslaggever overleefde oorlog niet

Han Hollander met een steen geëerd

KUPER OP DINSDAG
SIMON KUPER

Bij een huis in Amsterdam is gisteren een gedenksteen gelegd ter nagedachtenis aan de grote sportverslaggever Han Hollander. Zijn akelige verhaal is maar al te typerend voor de oorlog in Nederland.

Han Hollander en Willem Vogt op het dak van vermoedelijk het stadion in Amsterdam, datum onbekend. SPAARNESTAD

AMSTERDAM
•••

Han Hollander was joods, kwam uit de provincie en werd toevallig een idool. Toen hij in het begin van de twintigste eeuw in dienst was, zat hij vaak op de rand van zijn brits en vertelde zijn medesoldaten fascinerende verhalen over voetbalwedstrijden die hij gezien had. Een van die soldaten, Willem Vogt, werd later een van de oprichters van de AVRO-radio. Toen het mogelijk werd om live verslagen van voetbalwedstrijden te maken, dacht Vogt weer aan zijn oude vriend. Hollander versloeg zijn eerste wedstrijd, Nederland- België, op 11 maart 1928. Al gauw was hij een fenomeen.

Hij verzon een deel van het commentaar bij de wedstrijden zelf, maar door zijn verslagen werd het voetbal in de jaren dertig van een enigszins eigenaardige vrijetijdsbesteding tot een instituut waar hele families zwijgend bij de radio in hun woonkamer naar zaten te luisteren. De mensen luisterden net zozeer vanwege Hollanders commentaar als vanwege het voetbal zelf. Nederland was het enige land dat de uitzendrechten kocht voor het WK van 1934 in Italië.

Opvliegend

Hollander was een opvliegend type en Vogt hield hem een beetje in bedwang; hij was degene die de uitzendingen meestal opende met een 'lekker weertje, hè meneer Hollander.' Er is een foto waarop ze samen op het dak van een stadion te zien zijn. Vogt is een stevig gebouwde figuur, Hollander is een graatmagere man, die met zijn witte sokken, panamahoed en zakdoek in zijn borstzakje ook tapdanser in een show had kunnen zijn.

Op een receptie ter ere van Hollander in 1938 zei schaakwereldkampioen Max Euwe dat men na een voetbalwedstrijd, en vooral na een wedstrijd die Nederland had gewonnen, 'de neiging had om de heer Hollander op de schouders te nemen en hem zo van het veld te dragen.'

Twee jaar later, in mei 1940, werd Hollander door Vogt ontslagen, samen met de andere joodse werknemers van de AVRO. Het was maar zes dagen na de capitulatie en lang voor de Duitse maatregelen tegen de joden. Vogt was geen antisemiet. Hij wilde er alleen ervoor zorgen niets te doen wat de Duitsers zou kunnen irriteren.

> **Men luisterde net zozeer vanwege zijn commentaar als het voetbal zelf.**

Het laatste 'Sportpraatje' van Hollander ging de dag na de capitulatie de ether in. Maar zelfs toen de eerste joden begonnen te verdwijnen, voelde hij zich nog veilig. Hij had immers een certificaat, ondertekend door Hitler, waarin zijn verslaggeving van de Olympische Spelen van 1936 in Berlijn werd geprezen? Vrienden die aanboden een onderduikplaats voor hem te zoeken, wuifde hij weg.

Uiteindelijk werd hij naar het doorgangskamp Westerbork gestuurd. Hij kreeg daar een betrekkelijk gerieflijk baantje op de administratie. Hij had er op zijn minst een tijdje kunnen blijven als er niet iets mis was gegaan. Het schijnt dat óf zijn vrouw minachtende opmerkingen over Duitsers heeft gemaakt tegenover een Duitse jood óf dat Hollander publiekelijk heeft opgeschept over zijn beschermde positie; misschien is het allebei wel gebeurd. Na tien maanden Westerbork werden het echtpaar en hun dochter gedeporteerd. Alle 2.416 joden van dit transport zijn in de oorlog vermoord. Hollander stierf in Sobibor op 9 juli 1943.

In 1968 publiceerde de AVRO een boekje ter ere van de 40e verjaardag van Hollanders eerste wedstrijdcommentaar. Vogt jammert in de introductie: 'Wat is het toch vreselijk en onbegrijpelijk onrechtvaardig dat deze man, door en door goed en wat kinderlijk maar vriendelijk en rechtschapen, is vermoord. Zijn lot is deel van een schuld die nooit kan worden vereffend.'

> **Hollander kon met zijn witte sokken en panamahoed ook tapdanser zijn.**

Elke 4 mei herdenkt Nederland zijn oorlogsdoden. Het gebruik om Stolpersteine – struikelstenen – bij de voormalige huizen van slachtoffers te leggen is de afgelopen tijd uit Duitsland overgewaaid. Gisteren heeft ook Juda de Vries, de Haarlemse keeper van vóór de oorlog, een steen bij zijn oude huis gekregen. De vier joodse turnsters die op de Olympische Spelen van 1928 goud wonnen met het damesteam en met hun families samen zijn omgebracht, krijgen waarschijnlijk binnenkort een steen. ●

Met dank aan Thomas Schnitzler en Jurryt van de Vooren die zich hebben ingezet om Hollanders steen te realiseren. Wie de steen wil zien moet op de Amstelkade 118 in Amsterdam zijn.

ANP

Dirk is de baas

LOUIS KAN BAYERN VERGETEN

AZ-directeur Dirk Scheringa heeft de aanhoudende geruchtenstroom over het vertrek van Louis van Gaal naar de Duitse topclub Bayern München ingedamd. Scheringa meldt in *Sportweek* dat AZ Van Gaal aan zijn contract houdt. 'Een constellatie waarin hij naast AZ een land coacht, zoals België, is bespreekbaar voor ons, een vertrek naar een andere club is dat niet. Ik ben er ook niet bang voor, omdat Van Gaal een principiële man is die altijd zijn contracten nakomt en uitdient.' De afgelopen week stonden Duitse kranten als *Bildzeitung* en de *Süddeutsche Zeitung* vol met berichten dat Van Gaal bij Bayern München de opvolger zou worden van de vorige week ontslagen Jürgen Klinsmann. Manager Uli Hoeness gaf aan dat de gesprekken tussen Van Gaal en Bayern al in een gevorderde fase waren beland. Dat Van Gaal een doorlopend contract heeft bij AZ was volgens Hoeness geen probleem. 'Zoals het er naar uitziet, komt hij daar onderuit.' Daar lijkt Scheringa dus anders over te denken.

Chaos bij 'Oude Dame'
'Juve gaat ten onder in chaos!', kopte de Italiaanse sportkrant *Corriere dello Sport* gisteren. De recordkampioen van Italië is al 43 dagen zonder zege.

Oproer in kleedlokaal
Toen coach Ranieri in de rust Camoranesi wilde wisselen, brak er een oproer in de kleedkamer uit. Camoranesi protesteerde heftig tegen de beslissing.

In z'n eentje op het veld
De explosieve stemming werd doelman Gianluigi Buffon allemaal te veel. Hij verliet de catacomben en ging in zijn eentje maar alvast op het veld staan.

Dagblad De Pers
Dinsdag 5 mei 2009

Voetbal Ferguson en Wenger háten elkaar

Wie wordt de loser van Londen?

Eén ding is vanavond zeker. Na de wedstrijd tussen Arsenal en Manchester United krijgen de trainers weer ruzie.

Stephan Wageman
LONDEN
•••

Op gala's voor het goede doel is ook Sir Alex Ferguson pas écht zichzelf. De manager van Manchester United staat in februari 2005 in een balzaal van Chesire, als hem aan het eind van de avond vanuit het publiek een merkwaardige vraag wordt gesteld.

'U heeft een wapen met slechts één kogel. Op wie zou u schieten: Victoria Beckham of Arsène Wenger?'

Ferguson hoeft slechts een paar seconden na te denken. 'Mag ik als-je-blieft twee kogels?'

De rivaliteit tussen Wenger en Ferguson is zo groot geweest als die tussen Björn Borg en John McEnroe, Bobby Fischer en Boris Spassky en die tussen Muhammad Ali en Joe Frazier. Op het hoogtepunt van hun ruzie – in 2005 – maande de politie beide voetbalcoaches tot rust, vroegen politici om meer volwassenheid en eiste de Engelse bond dat de managers een staakt-het-vuren zouden tekenen.

De bitterheid tussen Ferguson en Wenger ontstond al vanaf het moment dat de Fransman in 1996 voet op Brits grondgebied zette. Arsenal plukte de totaal onbekende trainer weg uit het Japanse Nagoya Grampus Eight en kreeg een coach die zich meteen met het Engelse voetbal bemoeide. De speelkalender was volgens hem te vol, het eetpatroon van Engelsen niet gezond en de drinkcultuur paste niet in een topsportklimaat.

Ferguson reageerde verbijsterd. 'Die man komt net uit Japan en denkt het Engelse voetbal te kunnen verbeteren. Kom nou, hij is een beginneling.' Het was het startpunt voor een serie aanvallen vanuit beide kampen die jaren heeft geduurd en die de ontmoetingen tussen Arsenal en Manchester United extra lading heeft gegeven. Een aantal voorbeelden:

1. Ferguson vindt in 2002 dat Manchester United mooier voetbal speelt dan de rivalen uit Noord-Londen. Wenger reageert: 'Iedereen denkt dat hij thuis de mooiste vrouw heeft.'

> **'Die man komt net uit Japan en gaat ons vertellen wat we moeten doen.'**

2. Wenger heeft als een van de weinige Premier League-managers zijn universitaire studie voltooid en spreekt vijf talen. Ferguson over zoveel kennis: 'Ze zeggen toch dat hij zo'n intelligente man is? Ach, wij hebben een 15-jarige speler uit Ivoorkust onder contract staan. Die spreekt ook vijf talen. En ik heb zelf mijn talen vanaf een cassettebandje geleerd en heb piano leren spelen vanuit een boek. Dát is pas lastig.'

3. 'Ze noemen hem toch de Professor?' Een cynische Ferguson over de bijnaam van zijn rivaal.

4. 'Die man.' Wenger heeft jarenlang geweigerd de naam van Sir Alex Ferguson uit te spreken.

5. 'Die man moet zijn mond houden. Misschien was het voor hem beter geweest als hij ons tegen een muur had gezet en ons had doodgeschoten.' Wenger is na een nederlaag in 2004 een beetje boos.

Na een reeks van scheldpartijen staan beiden vanavond weer tegenover elkaar, in een van de belangrijkste ontmoetingen uit hun jarenlange rivaliteit. Wenger wil eindelijk zijn levenswerk bij Arsenal bekronen met een Champions League-titel, terwijl Ferguson zijn dominantie kracht wil bijzetten met het verdedigen van Europa's grootste prijs. Het Emirates Stadium staat vanavond onder hoogspanning, want uitschakeling (Man United won de heenwedstrijd met 1-0) is voor niemand een optie. 'In Engeland is er geen ruimte voor goede verliezers', vertelde Wenger al eerder.

> **Het laatste jaar noemt Wenger zijn collega weer bij naam.**

Hoe Ferguson of Wenger zal reageren na een nederlaag is interessant. Het laatste jaar praten beiden weer met elkaar en noemt de Fransman zijn collega zelfs bij naam. Toen José Mourinho vorig jaar bij een coachesbijeenkomst in Nyon twee mannen diep in gesprek zag zitten, wilde hij aanschuiven. Ferguson en Wenger wuifden hem weg. 'Diep van binnen heb ik veel respect voor Arsène. Het is een moeilijke wereld waarin we leven en als je zoveel succes hebt gehad als hij moet je iemand wel respecteren', zei de Schot al.

De toenadering van beide rivalen zal vanavond verbroken worden. Een moet er vanavond verliezen en dát zal niet op een vriendelijke manier gebeuren. In Engeland hebben ze daar een gezegde voor, waarvan zowel Wenger als Ferguson een aanhanger is: *Show me a good loser and I'll show you a loser.*

Wenger (links) over zijn eeuwige rivaal Ferguson: 'Iedereen denkt dat hij thuis de mooiste vrouw heeft.' REUTERS

Serena Williams

'Ik ben de echte beste van de wereld'

Redactie sport
AMSTERDAM
•••

Serena Williams vindt zichzelf nog steeds de beste tennisster ter wereld. Dinara Safina stootte haar een paar weken geleden van de nummer één-positie, maar dat zegt niets, aldus de Amerikaanse. 'We weten allemaal wie de echte nummer één is', zei Williams gisteren op een persconferentie van het WTA-toernooi in Rome. 'Ik zeg het maar gewoon, ik ben de beste van de wereld.'

De jongste Williams-telg vindt dat zij met tien grandslamtitels meer aanspraak kan maken op deze positie dan de Russische Safina die er nog niet één won. Op de vraag wie zij als tegenstander het meest vreest, zei de zelfverzekerde Amerikaanse: 'Waarschijnlijk mezelf. En ik win altijd van mezelf.'

Ronde van Italië

RABO ZET IN OP MENTSJOV

De Rabobankploeg begint zaterdag in Venetië zonder sprinter aan de Ronde van Italië. Het Nederlandse gezelschap heeft met de Rus Denis Mentsjov wel een voorname kandidaat voor de eindzege. Hoewel een sprinter ontbreekt, is ritwinst een van de doelen voor de ploeg, die nog nooit een etappe in de Giro won. Rabobank stelt in de ronde het klassement van Mentsjov voorop. Laurens ten Dam is een van zijn helpers.

ANP

Op naar de zandbak...

Eric Braamhaar fluit zaterdag in Qatar de wedstrijd om de Emir Cup tussen Rayyan SC en Wakrah SC. Hij wordt geassisteerd door Arie Brink en Patrick Gerritsen.